

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 27

Yirmi dördüncü Birleşim

4 . I . 1954 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	2:3	5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve
2. — Havale edilen kâğıtlar	3:4	Bayındırlık ve Bütçe komisyonları rapor-
3. — Yoklama	4	ları (1/653) 16:17,20,20,22,33:36
4. — Görüşülen işler	4	4. — Orman kanunu lâyihası, Zongul-
1. — Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu		dak mebusları Fehmi Açıksöz ve Rifat Si-
ve Kars Mebusu Tezer Taşkıran'ın, Tür-		vişoğlu'nun, Bâzı Suç ve Cezaların Affı
kiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu-		hakkındaki 5677 sayılı Kanuna ek kanun
na geçici bir madde eklenmesi hakkında ka-		teklifi ve Adalet Komisyonu raporu, Bolu
nun teklifleri ve Maliye ve Bütçe komis-		Mebusu Kâmil Kozak ve iki arkadaşı ile
yonları raporları (2/513, 516)	4:15	Tokad Mebusu Sıtkı Atanç'ın, orman ka-
2. — Devlet Memurları Aylıklarının		nunu teklifleri ve Tekirdağ Mebusu Şevket
Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı		Mocan'ın, Orman ve Orman Teşkilât ka-
Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet		kanunlarıyla 4785 sayılı Kanuna ek Kanun-
Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik ya-		da değişiklik yapılması hakkında kanun tek-
pılmasına dair kanun lâyihası ve İçişleri ve		lifi, İstanbul Mebusu Ahmet Hamdi Ba-
Bütçe komisyonları raporları (1/680)	15:16	şar'ın, Orman Kanununa Bâzı Maddeler
3. — Devlet Havayolları Umum Müdür-		Eklenmesine ve bu Kanunun Birinci Mad-
lüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici		desinde Değişiklik Yapılmasına dair olan
Yüklenmelere Girişilmesi hakkındaki 5076		Kanuna ek 5658 sayılı Kanunun birinci
sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren		maddesinin ilk fıkrasının ve Orman Kanu-
		nunun 5653 sayılı Kanunla değiştirilen 105

nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifleri ile Orman Kanununa Bâzı Hükümler Eklenmesine ve Bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına dair olan 4785 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası hakkında Geçici Komisyon ve Bütçe Komisyonu raporları (1/170, 2/170, 200, 224, 254, 275, 276, ve 1/179) 17:23

5. — Sorular ve cevaplar 27

A — Yazılı sorular ve cevapları 27

1. — Çorum Mebusu Ahmet Başbüyük'ün, Çorum'da gayrimenkule tecavüz işlerini mahallen tetkik ve tahkika giden memurların iş sahiplerinin tuttıkları otomobillere binmiyerek yüksek miktarda vesait parası almak suretiyle vazifelerini suiistimal ettiklerinin doğru olup olmadığına dair sorusuna İçişleri Vekili Etem Menderes'in yazılı cevabı (6/1135) 24:25

2. — Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, Devrek Belediye hududu dâhilinde yaptırılmakta olan bâzı binaların çıkıntılarının kanun hükümlerine aykırı olmasına rağmen ne sebeple yıktırılmadı-

ğına dair sorusuna İçişleri Vekili Etem Menderes'in yazılı cevabı (6/1208) 25:26

3. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, «Yeni Cephe» Gazetesinin 15 Haziran 1953 tarihli nüshasında intişar eden habere dair sorusuna, Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın yazılı cevabı (6/1220) 26:28

4. — Zonguldak Mebusu Abdürrahman Boyacıgiller'in, Karadere ormanlarının işletilmesi, orman bölgeleri halkının geçimini sağlamak için dokuma tezgâhları imal etmek üzere atelyeler ve kâğıt hamuru fabrikaları tesisi hususlarında ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1255) 28:29

5. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Kars'ın Posof, Kağızman, Iğdır, Tuzluca kazalarına meyvacılık için verilen kredinin artırılması, meyvacılık mütehasısları gönderilmesi ve nümune meyva bahçeleri açılması hususlarında ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1282) 29:31

6. — Sunuklar ve telgraflar 32

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Ordu Mebusu Refet Aksoy'un, Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin geçici komisyona havale edilmesi hakkındaki Maliye Komisyonu Reisliği tezkeresi okundu ve mezkûr kanun teklifinin geçici komisyonda görüşülmesi kabul olundu.

Sayın mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Riyaset tezkeresi okunarak izinler, onandı.

Gündemde bulunan kanun lâyiha ve tekliflerinin diğer maddelerden önce görüşülmesi hakkındaki önerge, kabul edildi.

3460 sayılı Kanunun 45 ncü maddesinin 3 ve 4 ncü bentlerinin değiştirilmesi ve bu kanuna

bir madde eklenmesi hakkındaki kanun, kabul edildi.

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu ve Kars Mebusu Tezer Taşkiran'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifleri üzerinde görüşüldü.

4. I. 1954 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Reisvekili

Kâtip

Samsun Mebusu

Kayseri Mebusu

Tevfik İleri

İbrahim Kirazoğlu

Kâtip

Bolu Mebusu

İhsan Gülez

Sorular

Sözlü sorular

1. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Reiscumhurun Amerika seyahatine Başvekilin iştirak edip etmiyeceğine dair sözlü soru önergesi, Başvekâlete gönderilmiştir. (6/1319)

2. — Trabzon Mebusu Cemal Reşit Eyüboğlu'nun, Cumhuriyet Halk Partisinin 6195 sayılı Kanun gereğince el konulan menkul ve gayrimenkul mallarıyla para, esham ve tahvillerine ve Demokrat Partinin mülkiyeti altındaki gayrimenkulleriyle para, esham ve tahvillerine dair olan sözlü soru önergesi Maliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/1320).

3. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Pütürge İlcesinin Gerger Bucağına bağlı Haşur Köyünün Tilmever Oymağı halkından köylerini terketmeye mecbur edilen vatandaşlar hakkındaki sözlü soru önergesi İçişleri Vekâletine gönderilmiştir. (6/1321)

Yazılı sorular

1. — Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Konya Vilâyeti Merkezi ile bâzı kaza ve nahiyelerinde adalet teşkilâtının takvyesi hususunda ne düşünüldüğüne, Ankara, Kırşehir, Yozgad ve Konya vilâyetlerinin Adalet kadrolarına dair yazılı soru önergesi, Adalet Vekâletine gönderilmiştir. (6/1318)

2. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Malatya'da münteşir Doğrusöz Gazetesinin 16 . XI . 1953 tarihli nüshasındaki «Eski ağalık devri ihya ediliyor.» başlıklı yazı hakkındaki yazılı soru önergesi İçişleri Vekâletine gönderilmiştir. (6/1322)

3. — Konya Mebusu Murad Âli Ülgen'in, Konya Ereğli'si Mensucat Fabrikası Müdürlüğünden uzaklaştırılmış olan Fahri Fuat Orsan hakkındaki yazılı sorusu Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/1323)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik üçüncü protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/724) (Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Ticaret komisyonlarına)

2. — Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası (1/725) (Bayındırlık ve Bütçe komisyonlarına)

3. — Sivil havacılık mevzuunda Türkiye'ye teknik yardım temini hususunda Türkiye Hükümeti ile Milletlerarası Sivil Havacılık teşkilâtı arasında imzalanan 2 numaralı ek Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/726) (Dışişleri ve Ulaştırma komisyonlarına)

4. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çukurova Elektrik Türk Anonim Ortaklığı arasında Seyhan Barajı hidroelektrik tesislerinin devrine mütaallik olarak akdedilen mukavelelerin tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/727) (Bayındırlık ve Bütçe komisyonlarına)

5. — Türkiye - Finlandiya Ticaret Protokolünün tasdikına dair kanun lâyihası (1/728) (Dışişleri ve Ticaret komisyonlarına)

6. — Türkiye - İspanya Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek 8 Nisan 1953 tarihli Protokolde münderiç üç milyon dolârlık plâfon müddetinin altı aydan bir seneye çıkarılması hususunda İspanya Hükümeti ile teati edilen mektupların tasdikına dair kanun lâyihası (1/729) (Dışişleri ve Ticaret komisyonlarına)

7. — Türkiye ile Pakistan arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdikına dair kanun lâyihası (1/730) (Dışişleri ve Millî Eğitim komisyonlarına)

8. — Türkiye - Polonya Ödeme Anlaşmasına Ek Protokolün tasdikına dair kanun lâyihası (1/731) (Dışişleri ve Ticaret komisyonlarına).

Raporlar

1. — İstanbul Mebusu Hâdi Hüsman ve Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp ile Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek'in, Dilekçe Komisyonunun 8.V 1953 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 5983 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takrirleri ve Dilekçe Komisyonu raporu (4/348, 357)

2. — İzmir Mebusu Mehmet Aldemir ve Kütahya Mebusu İhsan Şerif Özgen'in, 1757 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 2507 sayılı Kanunun tefsiri hakkında takriri (4/376)

3. — Manisa Mebusu Refik Şevket İnce'nin, Dilekçe Komisyonunun 20. IV. 1953 tarihli Haf-talık Karar Cetvelindeki 5751 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve

Dilekçe Komisyonu raporu (4/351)

4. — Tapu Kanununun 26 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/666).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili Tevfik İleri

KÂTIPLER : Sedat Baran (Çorum), Füzuzan Tekil (İstanbul)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.

(Manisa intihap dairesi mebuslarına kadar yoklama yapıldı).

REİS — Oturumu açıyorum.

Gündemle ilgili bir takrir vardır, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Bugünkü gündemde mevcut kanun lâyiha

ve tekliflerinin sözlü sorularla İctüzük gereğince bir defa görüşülecek işlerden evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Samsun Mebusu
Muhittin Özkefeli

REİS — Önergeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu ve Kars Mebusu Tezer Taşkıran'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/513, 516)

REİS — Kanun teklifinin görüşülmesine devam ediyoruz. Söz alanlardan Mehmet Daim Süalp ile Sinan Tekelioğlu burada olmadıkları-na göre;

Mahmut Goloğlu, buyurun.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, 1 . I . 1950 tarihinden sonraki yetim kızlarla 1 . I . 1950 tarihinden evvelki yetim kızlar arasındaki haksız muamelelerin telâfisi için huzurunuzda getirilmiş olan bu kanunun geçen birleşimlerde müzakeresi sırasında fikirlerimizi tamamen açıklamıştık, bütün gayemiz, bu büyük haksızlığı telâfi etmek ve haksızlıklara meydan verecek şekilde açık kapı bırakılmamasını temin eylemektir.

Muhterem arkadaşlar, bu teklifin gerek geçen seneki müzakeresi sırasında gerek, bu seneki müzakeresinde bu mesele bahis konusu olmuştur. Bunun üzerinde bendeniz ısrarla durmaktayım Sizleri sık sık bu konuşmalarım belki taciz etmekteyim. Bâzi arkadaşlar bu mesele üzerinde niçin bu kadar ısrarla durduğunu sordular. Şimdi kısaca bir noktayı açıklamak isterim ki; bu kanun teklifi ile alâkadar olduğum güne kadar bu şekilde mağdur olmuş yakınım veya uzağım olarak tanımış olduğum bir kimse yoktur. Fakat bu mesele benim vicdanımı huzursuzluğa sevketti. Bu huzursuzluk sebebiyle öyle tipler ve misaller tanıdım ki bu, beni daha ziyade bunun üzerinde durmaya teşvik ve tahrik etti. Bu sebeple geçen birleşimde, gerek komisyon sözcüsü arkadaşımın, gerekse Maliye Vekili arkadaşımızın ileri sürdükleri bâzi hususlara cevap vermeyi ve bu husustaki fikirlerimi açıklamak isterim.

Diyorlar ki, bunun malî portesi belli değildir.

Evet, belli değıldirden maksat, bunun mali portesi büyüktür, demek değıldir. Arkadaşlar da kabul ederler ki bunun muazzam bir portesi yoktur. Nitekim bunu ileri süren arkadaşlar diyorlar ki, daha ziyade bundan sonraki gidişata emsal olur, kapı açılır diye kabul etmek istemiyoruz. Çünkü bugün 25 yaşını doldurmuş kız çocuklarından hiç maaş bağlanmamış olanlara, yarın maaşının 10 seneliğini veya üç, beş seneliklerini alıp da alâkası kesilenler, hattâ erkek çocuklar, emekliler ve dullar eklenecek ve aynı haklardan istifade ettirilmelerini isteyebileceklerdir, deniyor.

Her şeyden evvel şunu kabul etmek lâzımgelir ki, kız çocuklarla, dul ve kadınların ve erkekleri birbirinden tamamen ayrı şekilde mütalâa etmek zarureti vardır. Yani yetim kızlara ve dullara bir lûtfu atıfet değil, evvelce yapılmış bir haksızlığı telâfi ediyoruz diye yarın, bunu misal tutarak, erkek çocukların ve emeklilerin bu kapıyı çalmaları muhakkak değıldir. Çünkü cemiyette, yetim kızların ve dulların durumu erkeklerin durumu aynı değıldir. Tarihi içtimal hayatımızın tetkikinde görürüz ki, bu gibi yetim kızları ve dulları himaye için bir takım müesseseler kurulmuştur. Aynı şeyi bugün de yapsak, emekliler de bizi himaye için müesseseler kurun mu diyeceklerdir. Binaenaleyh arkadan emekliler de gelecektir diye mütalâa etmek doğru değıldir. Kaldı ki bu haksızlığa uğriyanlardan durumları telâfi edilenler on da sekizi buluyor. Geriye kalan on da ikidir. Meselâ 23 yaşında iki kız birisi, iki senelik maaşını her ay alıyor ve yirmi beş yaşına geldiği zaman maaşı kesiliyor. Ona diyor vereceğiz. Başka bir kız, öbürünün kız kardeşi, gene yaşı yirmi üç. Fakat iki senelik maaşını toptan almış. Buna vermeyiz diyoruz. Niye efendim; deyince ıskatı hak oldu diye cevap veriyorlar. Efendim, kusura bakmayın, bu tâbirlerin burada yeri yoktur. Şimdi haksız olarak kesilmiş muazzam bir hakkın köşesinden şöyle bir parça vermişler, gerisini veremeyiz demişler. Mademki, hak sâkit oldu diyorlar aydan aya alanlar da yirmi beş yaşını doldurduğu vakit hakkı sâkit oluyor demektir. Şimdi soruyorum, şimdiye kadar hiç maaş bağlanmamış olanlara verilecek de kime verilmeyecek? Bu da iki kısımda mütalâa ediliyor. Yani bu kanun, Bütçe Komisyonunun teklifi veçhile çı-

kacak olursa iki kısım kız çocukları açıkta kalıyor.

Bunlardan birisi, maaşını bir eseri kaza olarak toptan alanlar. Burada sözcü arkadaşımızın okuduğu muvakkat maddeye göre âdeta onlar rızaen maaş bağlananlar şeklinde gösterilmektedir. Ama buna mukabil 4 ve 50 nci maddelere göre, tamamen tasfiyesi yapılmış olanlar ki, rızası yoktur, cebren yapılmıştır - onların yine alâkasını kesiyorlar. Bir kız çocuğu, birkaç yıllığın hepsini birden alayım da bir dikiş makinesi olarak çalışıp hayatımı kazanayım diyor, bunlara da; siz iki seneliğini birden aldığınız için sana da vermeyiz diyeceğiz. Bir de babasının sağlığında evlenmiş, fakat kocası ölmüş olanlara verilmiyor. İşte bu iki zümreyi dışarda bırakıyoruz.

İstirham ediyorum. Bir iyilik yapıyoruz, bunu kemaliyle yapalım. Bir haksızlık gideriliyor. Bu, bir lûtfu atıfet değıldir. Eski iktidar zamanında zoraki olarak yapılmış bulunan ve meydana getirilen bir haksızlığı telâfi ederken gayet mahdut bir kısmı açıkta bırakmalıyım.

Ben bu kabil kimselerin adedinin ne kadar olduğunu bilmem. Bu kanunun müzakeresi sırasına kadar da bu tip bir kimseyi tanımadım. Fakat müzakeresinden sonra vâkı müracaatlardan ve bir, iki milletvekili arkadaşımın ve hariçten öğrendim ki, hakikaten bunlar tahminimizin üstünde sıkıntılı durumdadırlar.

Bir arkadaşım dedi ki, eğer toptan maaşını almış olanlar istisna edilmez de onlar da haklarını almaya kalkarlarsa, Şair Mehmet Akif Beyin kızı da mektup yazmış, o da bunu alacakmış. Bu gibi misaller vardır. Bunlara bakarak üzüntüm arttı. Binaenaleyh Sinan Tekelioğlu arkadaşımızın bir teklifi vardır, diyor ki : Bütçe Komisyonu raporu yerine Maliye Komisyonu raporunu kabul edelim. Maliye Komisyonu raporu da şudur : Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvelki emeklilerin yetim kız çocukları - tamamen kız çocuklarına aittir, başkaları yoktur. - haklarında da 5434 sayılı Kanunun 75 nci maddesi hükmü tatbik edilir.

Eski, yeni, müstesna gayrimüstesna demeyip bu aykırılığı tamamen ortadan kaldırmak gerektir. Binaenaleyh bu önerenin kabulünü bendeniz de rica ederim.

REİS — Kemal Yörükoğlu, buyurun.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Muhterem arka-

daşlar, geçen birleşimde bu mevzu üzerinde uzun boylu mâruzatta bulunmuştum. Ancak hâtıralarınızı tazelemek için şimdi bu kanunun esasını kısaca arz etmek istiyorum.

Efendim, kanunun dayandığı ana prensip 5434 sayılı Kanunun 57 nci maddesi «25 yaşını dolduran kız çocuklarıyla boşanma suretiyle veya kocasının ölmesi dolayısıyla dul kalmış kimselere maaşlarının bağlanması, emekli maaşlarının tekrar bağlanması keyfiyetini» âmiridir. Malûmu âliniz 1683 sayılı Kanun «yirmi beş yaşını ikmal eden kız çocuklarının ve dulların maaşını otomatikman kesiyordu».

Şimdi 5434 sayılı Kanunun 1. I. 1950 tarihinden itibaren, meri olan 254 ncü maddesinin mukabiline teşmil edilmediği için, mevcut adaletsizliğin izalesi için «25 yaşını doldurmuş ve maaşı kesilmiş kızlarla dullara da bu kanunun 75 nci maddesi hükmünün teşmilini istihdaf etmektedir. Şimdi Goloğlu arkadaşımız bunu daha şü-mullendirmek maksadiyle bir takrir vermiştir. Malûmu âliniz bu takririnde arkadaşımız diyor ki; 25 yaşını bitirmeden toptan maaşlarını almak suretiyle alâkaları kesilmiş olan kız çocuklarına da bu hükmü teşmil edelim. Bir kere bu kanun muhakkak ki, sandığa bir risk tahmil ediyor. Ancak Bütçe Komisyonunda müzakerelere edilip kabul edilen metne göre bu işin mali portesi tesbit edilmiştir. Goloğlu arkadaşımızın takrirleri kabul edildiği takdirde mali porte genişliyecektir. Çünkü bunların adedleri malûm değildir. Bu vaziyet muhakkak ki, Sandığa büyük bir risk tahmil edecektir. Mali kanunların ve bilhassa Sandığa büyük risk tahmil eden bu kanunun hükümlerini tevsie gitmenin pek de isabetli olmayacağı yüksek malûmunuzdur.

Kaldı ki, bu çocuklar 1683 sayılı Kanunun muvakkat maddesi mucibince, kendi rızaları ile ilişkilerini, alâkalarını kesmişlerdir.

Geçen celsede muhterem arkadaşım Müfit Erkuyumcu, kanunun âmir hükmü ile alâkaları kesildiği takdirde bir hakkın ıskatını bahis mevzuu olamaz buyurmuşlardı. Halbuki bu, dullara ve birtakım emeklilere taallûkeden bir hükümdür. Kız çocukları kendi rızaları ile, üç senelik, beş senelik kısmı alıp sandıkla alâkalarını kesmişlerdir. Binaenaleyh sâkit olan şey avdet etmez, prensibi bu hâdiseye mahihittatbiktir. Bu itibarla işi daha genişletme-

ye lüzum ve zaruret yoktur. Kaldı ki, Goloğlu arkadaşımızın diğer bir takriri, yani bu tarihte 25 yaşını bitirmiş olup kendilerine maaş bağlanmamış olanları hakkındaki takriri kabul edilmiş olduğu için komisyon da iltihak etmiştir. Artık alâkasını kendiliğinden kesmiş kimselere de bu kanunun teşmili birçok mali mahzurları müstelzimdir. Bu itibarla son tadilin ilâvesiyle tanzim edilen Bütçe Komisyonu raporu ihtiyaca cevap verecek mahiyettedir, kabulünü istirham ediyorum.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Çanakkale) — Bir sual.

Meselâ babası öldüğü tarihte evli olup maaş bağlanmamış bir kız, sonradan kocasından ayrıldığı veya dul kaldığı takdirde babasından kendisine maaş bağlanabilecek mi?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Bağlanacaktır. Fakat ilk metinde yoktur. Encümen bilâhara nazarı itibara almıştır, redaksiyonu yapıldıktan sonra burada madde okunacaktır.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz geçen celsede bu husustaki fikirlerimi izah etmişim ve fikirlerim Meclisin büyük tasvibine mazhar olmuştu. Aradan bir iki celse geçtiği için, yüksek müsaadenizle, birkaç kelime ile tekrar izah etmek istiyorum.

Arkadaşlar, bu işin büyük bir talihsizliği vardır. Geçen devrede uzun boylu görüşüldü. Kanunun hükümlerinin genişletilmesi hakkında Meclisçe büyük bir temayül hâsıl oldu ve verilen takrirler nazarı itibara alındı fakat son günü kanun toptan reddedildi.

Arkadaşlar, biz burada bu kanunu kabul edersek şuna emin olunuz ki bir lûtfu atıfette bulunacak değiliz. Eski iktidarın çıkardığı haksız bir kanun hükmünden zarar gören bir kısım vatandaşların zararlarını telâfi etmiş olacağız. Yapılacak şey bundan ibarettir.

İki nevi tekaüt muamelesi vardır. Bunların birisi aıdatını peyderpey almış bir kısmının toptan aıdatı verilmek suretiyle sandıkla ilişkileri kesilmiştir. Sözcü arkadaşımız bu kesilme ihtiyaridir, bunlara yeniden bir hak ihdas etmek prensibe aykırıdır, diyorlar. Arkadaşlar bu mütalâa yanlıştır. Bunların sandıkla ilişkileri ihtiyarlarıyla kesilmiş değildir. Sözcü arkadaşımızın bahsettiği muvakkat birinci madde ile il-

gili olanlardır. Halbuki burada Sinan Tekeli-oğlu arkadaşımızın verdiği takdirde mevzuu-bahis olan emekliler 4 nci ve 50 nci madde ile vaziyetleri alâkalı olanlardır. Bunların ihtiyarı olarak alâkaları kesilmiş değildir, eski kanunun âmir hükümlerine istinaden kendilerine emekli aidatı verilmek suretiyle ilişkileri kesilmiştir. Biz eski kanunun yaptığı haksız bir muameleyi bu suretle telâfi etmiş olacağız. Bu Büyük Meclisin evvelki celselerinde görüşülmüş, kabul edilmiştir. Verilen tahrir nazarı dikkate alındığı için komisyona gönderilmiştir. Şimdi komisyonca işin portesi meçhul olduğu sebebiyle reddedilmektedir. İşin portesinin meçhul olması bir haksızlığı ortadan kaldırır mı? Elbette ki kaldırmaz.

Sonra burada bu kanun hükümlerinden faydalanacakların miktarı da kanaatimce cüzidir ve kız çocuklarına munhasırdır. Bu itibarla Mahmut Goloğlu arkadaşımızın, yardama muhtaç olan kız çocuklarına munhasır olmak üzere yaptığı teklifin kabulü âdilâne bir hareket olur. Esasen Meclis de kabul etmiş idi. Bu bakımdan evvelce kabul edilen tahririn nazarı dikkate alınması suretiyle komisyon raporunun reddini rica ederim.

REİS — Daha söz alan arkadaşlar var, bir de kifayet tahriri vardır. Evvelâ Maliye Vekiline söz vereceğim, ondan sonra da bir milletvekiline söz verip, kifayet tahririni reye arzedeceğim.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım; konuşan ve tahriri veren arkadaşlarımız burada sanki bir haksızlık varmış da, onu telâfi etmek lâzım imiş gibi konuştular ve aynı zamanda acıma duygularına işi istinadettirdiler.

Şimdi, bu kanun tasarısı ile yirmi beş yaşını doldurmalarından dolayı aylığı kesilenlere, yahut evlenmiş olup da bilâhara boşanmış olanlara yeniden aylık tahsis edilmektedir. Fakat arkadaşlarımız istiyorlar ki; evvelce on seneliklerini toptan ve peşin almak suretiyle haklarını tasfiye etmiş olanlara da şimdi, yeniden aylık tahsis edelim, demektedirler. Bunu malî portesi ne olabilir, ne kadar bir malî külfet karşımıza çıkar sualîne de, bu malûm değildir, ancak ileride müracaat zamanında anıyabiliriz, tarzındaki cevabımıza karşılık olarak, işin ma-

lî portesinin malûm olmaması teklifin kabulüne mâni değildir, tarzında mukabele etmektedirler.

Muhterem arkadaşlarım, Emekli Sandığı sigorta esaslarına ve prensiplerine göre işlemekte olan bir sandıktır. 300 bin memurun mukadderatı bu sandıkla alâkalıdır. Burada, «İşin malî külfetinin malûm olmaması, teklifin kabulüne mâni değildir» tarzındaki bir düşünce ve bir mütalâa ile Emekli Sandığı üzerine miktarı malûm olmıyan malî külfetler tahmîli katiiyen doğru değildir. Bu sandığın durumunu tetkik ettirmek için İsviçre'den bir aktüer celbettik. Uzun tetkiklerden sonra bu aktüerin bize vermiş olduğu rapor, sandığın üzerine artık daha fazla külfet tahmil edilmesinin doğru olmadığını göstermiştir.

Vaziyet böyle iken şimdi burada miktar ve külfeti malûm olmıyan rakamların sandığın üzerine tahmil edilmesini katiiyen doğru bulmam. Onun için Bütçe Komisyonunun teklif ettiği maddenin aynen kabulünü ve tahrirlerin reddini bilhassa rica ederim.

REİS — Maliye Vekili Bey, bazı sualler var. NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Çanakkale) — Demin sözcüye de sordum, açık beyanlara rağmen tanzim ettikleri metin beyanlarına uymamaktadır.

Efendim, babsı öldüğü zaman evli bulunduğu için kendisine maaş bağlanmamıştır, bilâhara babası ölmüş ve kendisi de kocasından ayrılmış veya kocası ölmek suretiyle bu gibiler de babalarından aylık alacaklar mıdır?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Efendim, evvelce verilmiş olan tahrir Bütçe Komisyonunca göz önüne alınmıştır.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Çanakkale) — Ama, metin öyle değil.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Her halde maliyenin bir arşivi vardır, tabii olarak bulunması lâzımdır. Bu arşivden, evvelce tasfiye edilmiş on seneliklerin adedi ne kadardır, yani işin portesi çıkarılamaz mı?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Bunlardan kaç kişisi ölmüştür, kaç sağdır, bilinmediği için şu anda hakiki bir rakam bulmaya imkân yoktur.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Âzami porte olur; bunun minimumu olacaktır.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Devamla) — Bu uzun bir uğraşma ile hesap olunabilir; şu anda tesbiti mümkün değildir.

FUAD SEYHUN (Ankara) — Bu meseleyi ele alıp bakanlık tetkik yapmak kararında mıdır?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Devamla) — Hayır efendim. Öyle bir kararımız yoktur ve aynı zamanda şimdi kabul olduğu takdirde bu dul ve yetim kızların vaziyetinde olmıyan emeklilere de sırayet edebilir.

REİS — Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim, açık söyleyeyim ki, Maliye Vekili arkadaşımızın burada bahsettiği esbabı mucibenin şu kanuna müteveccih bir cephesi yoktur. Yani muazzam bir yük altında bulunan Emekli Sandığı bu muazzam vazifeyi ifa eder, ondan fazla olarak da 1 . I . 1950 de çıkan kanunla 25 yaşını ortadan kaldırır. Evlenme kaydını ve dul halini kaldırır. Şu teklifi kabul eder ve yine bu teklifteki tadilâtle hiç maaş bağlanmamış olanları kabul eder. Ve inşaallah yeni bir kanunla emeklilere zam yapılmasını kabul edecek.

Bunların hepsine bu mütehassıslar itiraz etmez. Fakat beri tarafta birkaç yetim kız çocuğuna bu parayı verirseniz sandığın vaziyeti perişandır, çöker. Bu nasıl olur arkadaşlar? Nasıl bu şekilde mütalâada bulunuyorlar?

Sonra Sözeü arkadaşımız da bir hususa cevap verdi, Vekil de söyledi Babasının sağlığında evlendiği için hiç maaş bağlanmamışsa ve sonra bu kız çocuğunun babası ve kocası ölmüşse, şu şekilde teklif kabul edildiğinde maaş alacaklardır, dediler. Yani bu yapılan tadille kanun çıkarsa bu kız çocukları maaş alacaklar mı denildi, evet alacaklar, dediler. Hayır arkadaşlar, A fıkrasına göre « evlenme dolayısıyla yetim aylığı 1 . I . 1950 tarihinde kesilmiş dul olanlar, ancak alabilirler ».

Babasının ölümünden sonra maaş bağlanmış, sonra dul olmuşsa bunlara tekrar vereceklerdir. Babasının ölümünden bir ay evvel evlenmişse, sonra dul kalmışsa, hiç maaş bağlanmadığı için, yine de hiç maaş alamıyacaktır. Bizim arzetmek istediğimiz tezath nokta buradadır. Yani birisi babasının ölümünden bir gün sonra evlenirse ve o bir gün içinde muamele tekemmül ederse maaş bağlanacak, fakat evlendiği için kesilecektir, bilâhara dul kalırsa yine

maaş alacaktır. Fakat babasının ölümünden bir gün evvel evlenirse hiç maaş bağlanmadan evlenmiş olacağı için dul kalırsa maaş alamıyacaktır. Teklif üzerindeki tadilde bu cihet yoktur. Nitekim B fıkrasında aynı vaziyet vardır, orada deniyor ki : 25 yaşını bitirmiş olmalarından dolayı maaşı kesilmiş olan kızlar.

Biz, tadil teklifini verdik, dedik ki : 25 yaşını bitirmiş olmalarından dolayı kesilenler vardır. O tarihte 25 yaşını doldurmuş olduğu için hiç maaş bağlanmamış olanlar avrdır. Şimdi bu vaziyetin onunla alâkası yoktur. Kız 24 yaşında, babası sağken evlenmiş, babası öldü, kız da dul kaldı, benim önergeme rağmen Bütçe Komisyonunun tadil metnine göre bunların yine maaş alamaması icabeder. Burada alır demek kâfi değildir.

Burada verilecek beyanlarla kanun tatbik edilmez. Kanunun metninde sarahat olması icabeder. Nitekim geçen işçiler kanununda bir sual sordum, vekiller de beni teyidetti, doğrudur dedi. Halbuki adamların para aldıkları yok. Telgraflar geliyor. Demek ki, buradaki beyanlarla olmuyor. Hattâ o zaman bâzi arkadaşlar müdahale etmişler, biz sana söyledik, niye soruyorsun dediler. Bugün telgraf geldi. Sorularınıza verilen cevaplara rağmen biz para almıyoruz, haberiniz olsun diyorlar.

Binaenaleyh bu gibi halleri ortadan kaldıralım. Bütün dâvamız budur. Emekliler de arkasından gelir, gibi bir iddia vârit olamaz.

Esasen bir cemiyet, içindeki muhtaç kızları ve dulları himaye ile mükelleftir. Bunlar muhtaç kalırsa bunları himaye edecek müesseseyi kurmakla mükellefiz. Bu müessesede muhtaç tâbiri de vardır. Başka bir müessese kurup da onları himaye edeceğimize göre bir haksızlığı telâfi mahiyetindeki bir kanunla, bu haksızlığın telâfisi babında yapacağımız bir kanunla her iki külfetten birden kurtulmuş, vicdan huzuruna kavuşmuş oluruz. Binaenaleyh bunun gayrikabil olduğu iddiasının reddiyle teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Komisyon.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Efendim; bir noktayı izah edeyim. Kirişcioğlu arkadaşımız metne göre dediler, ben de arzedeyim : Encümenin kabul ettiği metin tamamen esas kanunun prensibine uygundur.

75 nci madde, ölüm tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına maaş bağlanması hakkındadır. Ölüm tarihinde evli bulunan kız çocuklarına bilâhara maaş bağlanmayacaktır. Mâruzatım bundan ibarettir.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Goloğlu arkadaşım konuşmamı yanlış anlamış. «Aktüer olan zat, on senelikler de Sandığa yüklenirse Sandığın durumu o zaman müşkül olur dedi» diye söylemedim. «Sandığın, üzerine yeni külfetler tahmil edilmesine vaziyeti artık müsait değildir» diye söyledi dedim: Umumi olarak söyledim. Bu kanun ne sonuncu kanundur, ne de bundan sonra hangi bir tadilât olmayacaktır. Sonuncu bir kanun olsaydı, belki Emekli Sandığına az bir külfet tahmil ederdi. Ben, Beynelmilel Aktüerin Raporunu arzettim. Sandığın durumu daha fazla külfet tahminine müsait değildir. Bu vaziyeti tavzih etmek mecburiyetindeyim.

REİS — Mehmet Kâmil Boran.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Arkadaşlar, geçen gün de arzettim; bendeniz Bütçe Komisyonunun metni üzerinde teklifte bulundum. Bu, Büyük Millet Meclisinin bir atıfeti ise bütün alâkalılara seyyanen bahşedilmesi lâzımdır. Kaldı ki bu atıfet de değildir. Bir hakkın geriye verilmesi, ihkakıdır. Ben burada görüşülen teklifin, yani Bütçe Komisyonunun, metninin esasına aykırı bir teklifte bulunmadım. Bütçe Komisyonu, yaş haddi dolayısıyla maaşları kesilmiş yetim kızlara yeniden maaş bağlanması prensibini kabul etmiştir. Ancak Bütçe Komisyonu muhtaçlık şartını koymaktadır. Halbuki bu şart aynı vasıfta ve hattâ daha elverişli bir vaziyette bulunan birinci grupta, yani evlenmesi dolayısıyla maaşları kesilmiş yetim kızlar da ileri sürülmemiştir. Kanunun esas vasıflarından biri, prensip vahdetidir. Bugün yürürlükte bulunan emekli mevzuatında yetim kızlar, muhtaç olsunlar, olmasınlar, bakalarından maaş almaktadırlar.

Bu kanundan evvel maaşları kesilmek bedbahtlığına uğrıyan kimselerden biz bu hakkı esirgemiyelim. Ben sizlerden istirham ediyorum; Bütçe Komisyonu metnindeki muhtaçlık şartını çıkaralım, büyük bir hayrı dua alacağız. Takririn kabulünü bilhassa istirham ediyorum.

REİS — Daha iki arkadaş söz almıştır. Fakat verilmiş bir de kifayet takriri vardır, mevcuttur. Evvelâ takriri okutacağım.

Yüksek Reisliğe

Mesele tenevvür etmiştir. Müzakerenin kifayetini arz ve teklif ederim.

Niğde

H. N. Yurdakul

REİS — Kifayet takririni reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir kabul edilmiştir.

Şimdi bütün bu görüşmelerin sonunda tam bir fikir edinebilmek için müsaadenizle kanun maddesini ve ondan sonra verilmiş takrirleri okutacağım: Şimdi Bütçe Komisyonunun değiştirdiği maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 88. — 5434 sayılı Kanunla kaldırılan çeşitli kanunlara göre yetim aylığı bağlanmış olup da bu aylıkları;

A) Evlenme dolayısıyla 1 . I . 1950 tarihinden evvel kesilmiş bulunanlardan sonradan boşanmış veya dul kalmış olanlara;

B) 25 yaşını bitirmiş olmalarından dolayı 1 . I . 1950 tarihinden önce kesilmiş bulunanlarla 25 yaşını geçmiş olmaları dolayısıyla aylık bağlanmamış ve ölüm tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarından 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre muhtaç olanlara;

Bu kanunun 75 nci maddesi uygulanmak suretiyle ilgisine göre kurumlarınca veya Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına bu kanunun neşri tarihinden itibaren ödenmesine başlanmak üzere yeniden yetim aylığı bağlanır.

REİS — Şimdi, Kâmil Boran ve 50 arkadaşının takririni okutuyorum:

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Şifahen arz edilen sebeplere binaen:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun lâyihasının geçici 88 nci maddesinin (B) bendindeki (Muhtaç olanlara) ibaresinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mardin	Malatya	Malatya
M. K. Boran	H. Doğan	M. S. Eti
Kars	Trabzon	Zonguldak
E. Oktay	H. Orhon	A. Boyacıgiller
Malatya	Van	Erzincan
A. Özbay	K. Özalp	Z. Soylu

Ordu.	Sivas	Erzinean
H. Akyol	R. Öçten	N. Pekcan
Erzinean	Bingöl	Niğde
Ş. Sağıroğlu	M. N. Okçuoğlu	F. Ecer
Sivas	Erzinean	İsparta
Ş. Ecevit	C. Gönenc	S. Bilgiç
Malatya	Ordu	Malatya
M. Kartal	A. Topaloğlu	H. Fırat
Hatay	Trabzon	Ordu
T. Sökmen	C. R. Eyüboğlu	Z. M. Sezer
Sinob	Giresun	Seyhan
N. Sertoğlu	A. H. Pamukoğlu	S. Tekelioğlu
Diyarbakır	İstanbul	Sinob
N. Önen	A. H. Başar	M. Tümerkan
İsparta	Çanakkale	Bingöl
İ. Aksu	B. Enüstün	F. F. Düşünel
Malatya	İsparta	Kars
N. Ocakcioğlu	R. Turgut	S. Atalay
Kastamonu	Rize	Çorum
H. Tosunoğlu	O. Kavrakoğlu	H. Yemeniciler
Bitlis	Muş	Bitlis
N. Barut	H. Dayı	S. İnan
Diyarbakır	Çorum	Gaziantep
F. Alpiskender	S. Baran	A. Ocak
Edirne	Ordu	Mardin
A. Altınalmaz	N. Fırat	A. Uras
Malatya	Kars	İsparta
L. Sayman	F. Aktaş	T. Tola

REİS — Şimdi Mahmut Goloğlu arkadaşımızın tavrini okutuyorum.

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Şifahen arzettiğim sebeplerden ötürü Bütçe Komisyonu raporunun reddi tazammun eden kısmının reddiyle evvelki önergeimin aşağıdaki şekilde kabulünü arz ve teklif ederim.

Trabzon Mebusu
Mahmut Golağlı

Fıkra : (1683 sayılı Kanunun 50 nci maddesiyle muvakkat 1 ve 4 nci maddelerine göre ilişki kesilmiş kız çocuklar hakkında da bu madde hükmü tatbik olunur.)

REİS — Sinan Tekelioğlu ve Fahri Belen'in, tavrilerini okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Arzettiğim sebeplere binaen Bütçe Komisyonu maddesinin reddiyle Maliye Komisyonu maddesi olan aşağıdaki maddenin kabulünün

Meclisi Âlinin reyine vaz'ını istirahat eylerim.

Seyhan Mebusu Bolu Mebusu
Sinan Tekelioğlu Fahri Belen

Geçici madde 88 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvelki emeklilerin yetim kız çocukları hakkında da 5434 sayılı Kanunun 75 nci maddesi uygulanır.

REİS — Şimdi en aykırı teklif, Sinan Tekelioğlu ve Fahri Belen'in tavrıdır. Bu arkadaşlarımız, Maliye Komisyonu metninin aynen kabulünü teklif etmektedirler. Evvelâ bunu reylerinize arzedeceğim. Şimdi bu tavrı tekrar okutuyorum.

(Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu ve Bolu Mebusu Fahri Belen'in tavrı tekrar okundu).

REİS — Maliye Komisyonunun Geçici 88 nci maddesinin teklif veçhile kabul edilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu tavrı Mahmut Goloğlu arkadaşımızın teklifi de dâhildir.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Dâhil değildir efendim, arz edeyim.

Yüksek Heyetiniz bu maddeyi kabul etmiş olmakla istisna teşkil eden bir kısmı dâhil etmiştir. Fakat toptan maaş almak suretiyle alâkası kesilmiş olanları içine almamaktadır. Yüksek Heyetin kabul ettiği bu fıkra Maliye Komisyonunun maddesine ek olacaktır.

Çünkü bakınız madde ne diyor. (Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvelki emeklilerin yetim kız çocukları haklarında da 5434 sayılı Kanunun 75 nci maddesi hükmü uygulanır). Halbuki 1683 sayılı Kanunda mevcut olan bu hükümler, 5434 sayılı Kanunda yoktur ki, o maddeye tâbi olarak toptan maaş aldığı ve böylece ilişki kesildiği için muamele görsün. Binaenaleyh, ister Maliye Komisyonunun maddesini kabul edin, ister Bütçe Komisyonunun maddesini kabul edin, benimki ilâve bir tekliftir, maddeye aynen ilâvesi lâzımdır. Aksi takdirde eksik olur. Onun için kabul ettiğimiz Maliye Komisyonunun maddesine teklif ettiğim fıkranın ilâvesinin kabulünü rica ederim.

REİS — Komisyonun bir mütalâası var mı?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KEMAL YÜRÜKOĞLU (Gümüşane) — İltihak etmiyoruz efendim.

REİS — Demin kabul edilen Maliye Komisyonunun geçici 88 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Mahmut Goloğlu arkadaşımız ısrar ediyor. Tavrini tekrar okutup reyinize arzedeceğim.

(Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun tavrini tekrar okundu.)

REİS — Teklifi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Efendim, tereddüt hâsıl oldu. Kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar... Kabul etmeyenler ayağa kalksınlar... Teklif kabul edilmiştir.

Şimdi kabul edilen maddeyi ve o maddeye ilâvesini kabul ettiğiniz fıkrayı birden okutup reyinize arzedeceğim. (Komisyona gitti sesleri)

REİS — Komisyon Başkanı, buyurun.

BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI İZZET AKÇAL (Rize) — Nazara alınması Yüksek Heyetin tasvibine iktiran ettiğine göre bu hususu komisyonda tezekkür edilmek ve madde metnini buna göre tanzim etmek ve mütaakıp maddeleri buna göre ayarlamak üzere teklifin komisyona geri verilmesini rica ediyorum.

REİS — Bir sual vardır.

MUZAFFER ÖNAL (Tokad) — Komisyon teklifinde ısrar etmedi mi?. Nasıl oluyor da teklifi geri istiyor?.

BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI İZZET AKÇAL (Devamla) — Nazara alınması hususunu heyetiniz kabul etmiş ve komisyona vermişti. Şimdi tasvip edilen vaziyete göre maddenin tertibi lâzımgelmektedir.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim, Yüksek Heyetinizce nazarı itibara alınan madde Bütçe Komisyonunun değil, Maliye Komisyonununundur. Ben, İzzet Akçal arkadaşım buraya çıktığı zaman zannettim ki, ben esasen o komisyonda bunu kabul etmiş reistim, diyecek. Çok garip bir vaziyet. Kendisi aynı zamanda kabul ettiğimiz maddenin komisyonu reisidir. İki komisyonda da reisti, imza sahibidir. Binaenaleyh Maliye Komisyonunun maddesini kabul ettiğimize göre Bütçe Komisyonunun burada rolü kalmaz. Bir.

İkincisi; benim kabul edilen önerge gelince : Bu yeni önerge değildir. Eskiden Yüksek Heyetinizce kabul edilen, komisyonca reddedilen ve tavzihan ve tekiden reyinize arz edilen ve kabul edilen önergedir. Binaenaleyh bu işi savsaklayıcı bir yola gidilmemesini rica ederim.

REİS — İzzet Akçal.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Efendim, gerçi Maliye Komisyonu Başkanı ve Bütçe Komisyonu Başkanı sıfatıyla rapora, müspet surette imza atmış bulunmaktayım. Fakat benim sözlerim Heyeti Celilece nazarı itibara alınmış olan tavriler aleyhinde bir söz değildir. Yalnız işi tekrar tetkik ve maddeyi formüle etmekten ibaretti. Teslim buyurmak lâzımdır ki bunun portesi böyle küçük rakamla ifade edildiği gibi değildir. Yeni bir hak ihdas ediyoruz. Yani kesilmiş, toptan ellerine para verilmiş, bir sermaye verilmiş, alâkaları kesilmiş olan vatandaşlara...

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Fikrinizi şimdi değiştiriyor musunuz?

REİS — Rica ederim hatibin sözünü kesmeyiniz.

İZZET AKÇAL (Devamla) — İş bildiğiniz gibi değil, müsaade buyurun.

Ben de sizin mütalâanıza iştirak etmiş bulunmaktayım. Yalnız işin hüsnüsuretle tanzim edilmesini teminen bir talepte bulunuyorum.

Bunun portesi küçük değildir, zannederim ki 30 - 40 milyon ve hattâ daha yüksek meblağa çıkacaktır.

Bütçe Komisyonu gelirlerle masrafları teviz etmek mecburiyetinde olan bir komisyondur ve Heyeti Celilenin adına vazife görmektedir. Kanun tatbik edilip derhal meriyete girdikten sonra açıktan mı bu paralar tediye edilecektir? Elbette bütçede bir karşılık bulunacaktır. 1954 Bütçesi Bütçe Komisyonunun tetkikine arzedilmiş ve üzerinde çalışılmaktadır. Biz Bütçe Komisyonu olarak bunun ifade ettiği geniş porteyi elbette rakam olarak nazarı itibara almak mecburiyetindeyiz. Bu itibardır ki esasa şahsan taraftar olduğum imzamlı tevsik etmiş bulunduğum Maliye Komisyonunun raporuna sadakat göstermek suretiyle yalnız bu vazifeleri yapabilmek ve üzerinde görüşmek için Bütçe Komisyonuna teklifi istemiş bulunmaktayız.

REİS — Usul hakkında, buyurun.

MUFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, bu kanun Meclisinizde müzakere mevzuu oldu. Verilen bir tavriler kabul edildi. Bu tavriler kabul edildikten sonra nazara alınmak üzere Bütçe Komisyonuna gönderdik. Bu komisyon noktaî nazarında ısrar etti. Şim-

di bugün Fahri Belen ve arkadaşlarımızın takrirleri doğrudan doğruya reye kondu ve kabul edildi. Kabul edilen metin takrirdaki metindir. Ayrıca bir daha Bütçe Komisyonuna göndermeye imkân yoktur. Bu, Tüzüğe de aykırıdır. Binaenaleyh takrir kabul edildiğine ve bunun da aynen metin olarak kabulü lâzımgelmesine göre takririn Bütçe Komisyonuna gönderilmesine usulen imkân yoktur. Bütçe Komisyonu Reisi arkadaşımızın sözlü Tüzüğe uygun değildir. Bu itibarla takririn aynen kabulünü rica ederim. (Zaten edildi sesleri).

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KEMAL YÖRÜKĞLU (Gümüşane) — Muhterem arkadaşlar; Heyeti Celilenin kabul buyurduğu ve dikkat nazarına aldığı takriri bir defa radaksiyona tâbi tutmak şarttır. Kabul buyurulan teklifle alâkalarını kesmiş olan yani on senelik maaşı birden almış ve Emekli Sandığından alâkasını kesmiş olanların da bu kanunun metninde yer almış oluyor. Bu itibarla « bu kanunun 75 nci maddesinde ... kelime'eriyle başlayan son fıkra metninde bir değişiklik yapmak zarureti vardır. Bunu tamamen Hazine mi ödiyecek yoksa, bunların bir kısmının Emekli Sandığı ile alâkası var mıdır? Bu cihetler tetkik edilip bir esasa bağlamadan bu kanunun fıkraları arasında ahenk temin edilemez. Bu itibarla maddenin ahenk ve tenazurunu temin için redaksiyona ihtiyaç vardır. Bunun için de komisyona verilmesi zaruridir. Bu, İhtüzüğe de uygundur. Kanunun selâmetle tatbiki bakımından komisyona verilmesini rica ederim.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Sözcünün bahsettiği kısım Yüksek Heyetin kabul ettiği maddede yoktur, O Bütçe komisyonunun maddesinde vardı, kabul etmiş olduğumuz madde ise Maliye Komisyonunun maddesidir ki, onda böyle bir husus mevcut değildir. Binaenaleyh, tashih için encüme verilmesi istediği yersizdir.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — 50 kuruş, 100 kuruş, 300 kuruş maaş almakta olan vatandaşların istihkaklarının on senelikleri ödenmiştir. Nazarı dikkate alınan takrirden göre biz bunları 50, 100, 300 kuruş olarak ödiyecek değiliz. Ne yapacağız? 5034 sayılı kanundaki seviyeye getireceğiz. Biz Maliye Komisyonunun tedvin ettiği madde üzerinde söz

söylemeyeceğiz, çünkü o sözü Heyeti Celileniz söyledi, Teklif ekseriyetle nazara alındı, Komisyon tetkikinde nazarı dikkate almaya mecburdur.

Diğeri, Goloğlu arkadaşımızın teklif ettiği kısım. Yani elli kuruş almakta olan eshabı istihkakın on senelikleri peşin olarak verilmiş ve alâkaları kesilmiştir. Bunlara, elli kuruş üzerinden mi tediye istiyor? Hayır, böyle istemiyor Goloğlu. Bir tesis yapmak zarureti vardır. Bu tesisi de teklif sahibi arkadaşım teklif olarak birlikte getirmiş olsaydı ve Heyeti Celile de kabul etseydi mesele yoktu. Heyeti Celile hâkimdir, kabul ettiği husus metne girer ve aksaklık yapmazdı. Ama bu şekilde komisyonca düzenlenmeden kabul edildiği takdirde peşinen haber vereyim ki, Goloğlu arkadaşımın ve onu destekliyen arkadaşlarımızın maksatları hâsıl olmaz. Bizim birinci fıkra üzerinde sözü müz yoktur. İkinci fıkra olarak yapılan teklif üzerindedir, Goloğlu'nun ve onu destekliyen arkadaşlarımızın teklifleri üzerindedir sözü müz. Heyeti Celile bunu nazara almaya karar vermiştir. İhtisas komisyonu sıfatıyla bunu düzenliyelim ve maksat hâsıl olsun. Bendeniz otuz milyon tahmin ettim. Halbuki mütehassıs arkadaşlardan anladığıma nazaran bu otuz milyon değildir. Bunu portesi hattâ 45 milyona varmak üzeredir. Onun üstüne de çıkabilir. Karşılıksız bir para ödemek için Maliye Vekiline nasıl emir verebiliriz?

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Bu sizi alâkadar etmez.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Devamla) — Ben noktai nazarımı söyledim. Heyeti Celileniz nazara alır veya almaz. Heyeti Celileniz karşılıksız masraf yapılması şeklini kabul ederse bu yapılır. Fakat sonu nereye varır...

Neşri tarihinde mer'ü olması şeklinde bir kayıt vardır. Bunun böyle olmasına karar verildiği takdirde elbette Bütçe Komisyonu bunu nazarı itibara alacak ve bir tahsisat bulacaktır. Bu itibarla biz teklifi komisyona istemiş bulunuyoruz. Zannediyorum ki, arkadaşlarımız da üzerinde durduğumuz bu noktada bizi haklı bulacaklardır.

REİS — İzzet Bey, bir dakikanızı rica edeceğim; şimdi iki madde var, birisi Sinan Tekeoğlu'nun teklif edip kabul edilen eski Maliye

Komisyununun maddesi. Bunu geriye almak, üzerinde her hangi bir şey yapmak arzusunda mısınız?

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Hayır; bunu da istemekteyiz.

İkinci teklif bununla alâkalı bir tekliftir. Bütçe Komisyonu olarak aynen nazarı itibara almak ve madde metnine geçirmek mecburiyetinde bulunduğumuzu ifade ederim.

REİS — İkinci bir mesele; Goloğlu arkadaşımızın redaksiyona tâbi tutulması lâzımgelen fıkrasından bahsettiniz ve fıkra geçen defa Meclişe nazarı dikkate alınıp komisyona verilen ve reddedilen fıkra mıdır sizce?

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Hayır değildir.

REİS — Değişik midir?

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Devamla) — Değişiktir. Çünkü komisyon reddetmiş bulunmasına göre artık bu teklifin üzerinde durmadık. Yani 5434 sayılı Kanuna göre bir ayarlama yapılıp yapılmaması hususunda bir münakaşa açmadık. Heyeti Celilece ısrarla nazara alınmış olması 5434 sayılı Kanuna bizi ayarlama yapılıp yapılmaması hususunda ayrıca tetkika sevkedecektir. Kanunun metni aynı maddede yer almış olacaktır.

REİS — Nusret Kirişcioğlu.

NUSRET KİRİŞÇİOĞLU (Çanakkale) — Arkadaşlar; kanaatime göre meseleyi ikiye bölerek mütalâa etmek lâzımdır.

Bunun birinci kısmı, Sinan Tekelioğlu ve Fahri Belen arkadaşlarımızın, Bütçe Komisyonunun geçici 88 nci maddesinin reddiyle Maliye Komisyonunun geçici 88 nci maddesinin kabulü hakkındaki takrirleridir. Bu takrir, Bütçe Komisyonunun ısrarına rağmen, Meclişe kabul buyurulmuştu. Bu demektir ki, geçici 88 nci maddeye dair Maliye Komisyonunun metni esas metin olarak Yüksek Heyetçe kabul edilmiştir. Kanaatime göre, madde bu suretle kabul edildikten sonra, aynı müzakere içinde o maddeye bir fıkra ilâvesi hakkındaki teklif dahi reye konulamazdı. Hata buradan başlamıştır. Yani Maliye Komisyonu metni Yüksek Meclişe madde olarak kabul edilmiştir, bunun üzerinde artık müzakere açılmaz. Ancak meselenin içinden bu şekilde çıkmak kabildir. Aksi takdirde bir bocalama içinde kalacağız;

geçici 88 nci maddesinin müzakeresi bitmiştir.

Mahmut Goloğlu arkadaşımızın teklifine gelince; bu ancak geçici 89 ncu madde olarak kanunun içine girebilir. Kanunun içinde bu hususta hüküm yoksa kabul edilen maddeye bir fıkra ilâvesi mevzuubahis olamaz ve bu daire içinde kaldığımız müddetçe bu münakaşaların sonunu almaya imkân yoktur. Aksi takdirde Meclisin kabul etmiş olduğu maddeyi yine Meclise değiştirmek teklifiyle karşılaşmış olacağız. Bu, bugüne kadar hiç benzeri olmayan bir hâdisedir. Geçici 89 ncu madde olarak nazarı itibara alınmak üzere Mahmut Goloğlu arkadaşımızın bugün tavzihan verdiği teklif komisyona gönderilebilir. Yoksa geçici 88 nci maddenin müzakeresi bitmiştir. Yeniden bu madde müzakere edilemez.

REİS — Usul hakkında söz Mahmut Goloğlu'nundur.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; mesele hiçte muğlâk değildir, gayet basittir. Arkadaşlarımız çetrefilli yollara gidiyorlar. Önerge ile kabul edilen cihet, Bütçe Komisyonu maddesi yerine Maliye Komisyonu maddesinin müzakeresidir. (Hayır hayır sesleri) Müsaade buyurun. Binaenaleyh bendeniz bir Maliye Komisyonunun bu maddesine bir fıkra ilâvesini teklif ediyorum, kabul olunuyor. Hattâ Sayın Başkan «Maddeye fıkra ilâvesi kabul edildikten sonra her ikisini birden reyinize arzedeceğim.» dedi. Hâdise açıktır, sarihtir, bunu başka yollara götürmek imkânsızdır. Bütçe Komisyonu metni yerine Maliye Komisyonu maddesinin müzakeresi Heyeti Umumiyece kabul edildikten sonra Bütçe Komisyonu istese idi, dedi ki : «Madem ki, Maliye Komisyonunun maddesinin müzakeresini istiyorsunuz, biz de kendi maddemizi ona göre ayarlıyacağız.» ve böylece geri alabilirdi, almadı. Ondan sonra fıkra kabul edildi. Şimdi «üstü dursun, altını verin de ayarlıyalım.» diyor. Efendim, Maliye Komisyonunun maddesi kabul edildiğine göre Bütçe Komisyonuna niçin gitsin?

Ben işin esasına girmek istemiyorum. İzzet Bey arkadaşımız ise usul meselelerini bir tarafta bıraktı, işin esasına girdi, «vaktiyle 100 kuruş alana bugün ne vereceğiz?» dedi.

REİS — Esasa girmeyin, rica ederim.

MAHMUT GOLOĞLU (Devamla) — Arkadaşımız esas hakkında izahat veriyor, biz cevap veremiyoruz. Binaenaleyh, usulen yapılmış bir yanlışlık yoktur. Bütçe Komisyonuna geri verilmesine de usul bakımından imkân yoktur. Sayın Başkan evvelece Heyeti Aliyeye arzetmiş olduğu şekilde ilâve fıkra ile birlikte maddenin tümünü oya arzederse mesele halledilmiş olur.

REİS — Müsaadenizle vaziyeti arzedeğim.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Usul hakkında?...

REİS — Buyurun.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Efendim; görüşülmekte olan rapor, Bütçe Komisyonu raporudur, bundan şek ve şüphe yoktur. Goloğlu arkadaşımız, Nusret Kirişcioğlu arkadaşımız ve diğer arkadaşlarımız Maliye Komisyonunca formüle edilen maddenin bu madde yerine konulmasını teklif ettiler.

Maliye Komisyonu raporunun veya Maliye Komisyonu tarafından düzenlenen raporun konuşulmasına Meclisi Âlice karar verilmiş değildir, Bütçe Komisyonunun raporu kabul edilmiştir.

Goloğlu arkadaşımızın komisyonda teklifleri Maliye ve Bütçe Komisyonunun raporları telif edilemez. Yepyeni, 40 milyon tahmin ettiğimiz portesi bulunan bir tekliftir. Karşılıksız bir tekliftir. Biz bunu düzenlemek istemiş bulunmaktayız. Maliye Komisyonunun düzenlediği madde kabul edilmiştir. Redaksiyon için Maliye Komisyonuna verilmelidir, yolundaki sözleri vârit değildir. Bütçe Komisyonu raporu konuşulmaktadır. Bütçe Komisyonunuz, Maliye Komisyonunca düzenlenen maddenin kabul edilmiş bulunmasına göre bu madde üzerinde hiç sözü yoktur. Kabul edilen fıkra dahi aksaklıkları gidermek üzere istemekteyiz.

TARIK GÜRERK (İzmir) — Sual.

Bahsettiğiniz porte hangi esasa istinat etmektedir?

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Devamla) — Efendim, Emekli Sandığı Müşaviri yanımızda bulunmaktadır. 30 milyon lira olarak bahsettiğimiz bu porte çok düşüktür. Bunun çok üstündedir, dediler. 40 - 45 milyonu bulur, dediler. Bunun 1 . I . 1950 den sonraki kısmı sandığa külfet tahmil eder. O

tarihten evvelki kısmı da haliyle Hazineye, bütçeye bir külfet tahmil eder. Bu porte yıllık değil. Ödenmesi gereken meemu miktarı ihtiva eder.

Elbette ki, Büyük Meclisin verdiği karar mutadır. Bu kararın komisyonunuzu da takyit ettiği kanaatindeyim. Mesele ikinci defa Heyeti Umumiyece nazarı itibara alınmıştır. O itibarla birinci kısım üzerinde sözümüz yoktur.

TARIK GÜRERK (İzmir) — Yani arkadaşımızın teklifi kabul edildiği takdirde Emekli Sandığına 45 milyonluk bir külfet mi tahmil edilmiş olacaktır?

İZZET AKÇAL (Devamla) — Tamamen Emekli Sandığına değil, Hazineye tahmil edecektir.

Biz takriri komisyona aynı zamanda düzeltmek, ayarlamak için istemekteyiz: Meselâ 50 kuruş maaş vermek gayet cüzi bir külfet teşkil eder ama Meclisin 50, 100, 300 kuruş maaşlarda bir teadüle varması gayet tabiidir.

REİS — Efendim, evvelâ Sinan Tekelioğlu arkadaşımızın kabul edilen teklifinden sonra Goloğlu arkadaşımızın teklifini reye koymakta bir usulsüzlük müşahede etmemekteyiz. (Anlaşılmadı sesleri).

Mesele, birtakım yetimlerin ve dulların yeniden maşa kavuşturulması meselesi idi. Münakaşalar bunun üzerinde yapıyordu. Nihayet Sinan Tekelioğlu arkadaşımız bir madde teklif ederek bunları da, kararınıza iktiran etmek suretiyle, müstahak kılan teklifte bulundu. Goloğlu arkadaşımız da bir takım kimselerin bunların dışında kalmakta olduğunu beyan ettiler. İsrarla sordum ve bu neticeyi Meclise arz ederken, «dışarda kalmış, müstahak addolunmamış kızlar varmış, bunların da ithalini kabul ediyor musunuz? » dedim. Kabul ettiniz. Bu itibarla ben verilen takriri reyinize koymaya mecburdum ve koydum.

Şimdi usul hakkındaki meseleler üzerinde kararımızı arz edeceğim. Evvelâ Bütçe Komisyonu raporu üzerinde münakaşalar cereyan etmektedir. Sinan Tekelioğlu, Kâmil Bey arkadaşımız gibi Maliye Komisyonunun maddesini teklif ederek yeni bir teklif olarak ortaya atmıştır. Yoksa Maliye Komisyonu raporuna rücu edilmiş değildir. O itibarla karşımızda muhatap gene Bütçe Komisyonudur. Şimdi Mahmut Goloğlu arkadaşımızın Heyeti Aliyeye kabul edilen

değiştirilmesi; geçen defada kabul edilerek komisyona giden ve komisyonca reddedilen değiştirilmiştir. Bu itibarla yalnız buna munhasır kalıyordu, Tüzük hükümlerine göre, komisyona vermek bahis mevzuu değildi. Fakat Sinan Tekelioğlu ve arkadaşının değiştirilmesi ile Maliye Komisyonunun metninin kabulü teklif edilmiş ve bu da reylerinize iktirah etmiştir.

Binaenaleyh komisyon kanunu kül halinde istediğine ve bu da Tüzük hükümleri icabından olduğuna göre, kabul edilen değişiklikleri kanun teklifi ile birlikte komisyona vermek zaruretini hissediyoruz. Yalnız bunlardan Mahmut Goloğlu'nun değiştirilmesi komisyona redaksiyon için verilmektedir. Tekliflerin kalan maddelerinin müzakeresi de bu sebepten geri bırakılmıştır.

2. — *Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/680) [1]*

REİS — Komisyon raporunda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi teklif edilmektedir.

Öncelikle görüşülmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İvedilik teklifini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 30. VI. 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmından ilişik (1) sayılı cetvelde derecesi, memuriyet unvanı, aded ve maaşları yazılı memuriyetler çıkarılmış ve yerine ilişik (2) sayılı cetveldeki derece, memuriyet unvanı, aded ve maaşları yazılı memuriyetler eklenmiştir.

[1] 47 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

REİS — Madde hakkında bir takrir vardır. ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Reis Bey, ne Hükümet var, ne de komisyon var, hiç kimse yok.

REİS — İçişleri Vekili buradaydılar, şimdi gelirler.

Yüksek Başkanlığa

Polis memurları maaş durumlarında değişiklik yapan 5509 sayılı Kanun hükümlerine göre polis memurluğu üç dereceye ayrılmıştır. Bu defa hazırlanıp Yüksek Heyetinize sunulan bu tasarıda da; komiser sınıfı komiser muavini, komiser ve başkomiser olmak üzere üç sınıfa ayrılmıştır.

Bu meyanda; evvelce birinci ve ikinci sınıf olmak üzere iki sınıf teşkil eden emniyet âmirliği de bir sınıfa indirilmektedir. Bugün müspet ve verimli çalışmalarını memnuniyetle müşahade ettiğimiz değerli zabıta mensuplarımızın bâriz mağduriyetlerine mâni olmak için Yüksek Heyete sunulduğunda şüphe etmediğimiz bu tasarıda emniyet âmirlerinin durumlarının tashihe muhtaç olduğu aşikâr bir şekilde görülmektedir.

Halen Emniyet kadrolarında 60 lira maaşla çalışan emniyet âmirleri bu tasarı kabul edildiği takdirde hiçbir hak elde edemeyecek ve durumlarında lehlerine hiçbir değişiklik olmayacaktır. Diğer taraftan 60 lira maaşa henüz hak kazanmamış emniyet âmirleri ise kanundan istifade edip 70 lirayı alabileceklerdir. Kanunen her sınıfta iki üst dereceyi almak kabil olduğundan bunlar ancak 80 liraya kadar yükselebileceklerdir. Şayet emniyet âmirliği bir sınıf değil de İçişleri Komisyonunun da kabul ettiği gibi iki sınıf olsaydı bunlar 90 liraya kadar yükselme imkânını elde edebilecekler ve böylece kanunun istihdaf ettiği gaye de tamamen hâsıl olacaktı. Kaldı ki; kanun tasarısında değiştirilmesi arzu edilen bu husus Devlete hiçbir mali yük de tahmil etmemektedir. Çünkü bugün hizmette bulunan 50 emniyet âmirinden 48 i bu 70 lira maaşı almaktadır. Her biri 30 yıla yakın hizmet müddetleri olduğu için ikinci ve üçüncü üst derece maaşlarını almak imkânını da hemen hemen kaybetmiş durumdadırlar.

Kanunun gayesi zabıta memurlarının az da olsa bir refaha kavuşmalarını temin olduğuna göre meslekin polis memurundan daha çok yükünü omuzlarında taşıyan birinci sınıf emniyet

âmirliğinin kaldırılması yalnız 50 kişiden ibaret olan bu zümreyi değil, bu rütbeye çıkmak ümidiyle meslekte terfi sırası bekliyen diğer bütün kademeleri de nevmit ve müteessir edeceği bir hakikattir.

Bütün bir zümrenin iyiliği düşünülüşü sırada hepsine birden fenalık etmeye hiçbirimizin vicdanı müsaade etmeyeceğinden bu cihetin esaslı surette bir daha incelenip tashihi yoluna gitmek üzere tasarının Bütçe Komisyonuna iadesini talebederiz.

Balıkesir	Bilecik	Sivas
M. Erkuyumcu	İ. Aşkın	R. Öçten
Sivas	Erzurum	Kastamonu
B. Taner	M. Yazıcı	R. Taşkın
Sivas		Zonguldak
S. Z. Örs	A. R. İncealemdaroğlu	
Edirne	Konya	Rize
R. Nasuhioğlu	H. Ölçmen	Z. R. Sporel
Çanakkale	Samsun	Kayseri
B. Enüstün	T. İleri	A. R. Kılıçkale
Gaziantep	Samsun	Ordu
S. Kuranel	N. Berkman	F. Boztepe
Samsun	Sivas	İzmir
M. Özkefeli	N. Ertürk	C. Baban
Sivas	Kayseri	Erzurum
H. Yüksel	K. Gündes	R. Topcuoğlu
Balıkesir	Erzurum	Ağrı
V. Asena	E. Karan	K. Küfrevi
Gümüşane	Erzurum	Kayseri
H. Tokdemir	B. Dülger	İ. Kirazoğlu
Samsun	İzmir	Bilecik
F. Tüzel	M. Erener	T. Oran
Ankara	Tekirdağ	Kocaeli
R. Eren	H. Bingül	Y. Kişioğlu
Konya	Kastamonu	Çorum
A. Çilingir	S. Kantarel	S. Baran
İstanbul	Kayseri	Afyon K.
F. Sayımer	M. Özdemir	G. Yiğitbaşı
Tekirdağ	Çorum	Erzurum
Z. Erataman	A. Başbüyük	E. Nutku
İsparta	Samsun	Gümüşane
İ. Aksu	H. Uzer	H. ZARBUN
İsparta	Afyon K.	Niğde
R. Turgut	B. Oynaganlı	H. N. Yurdakul
Sivas	Bursa	Süird
Ş. Ecevit	N. Yılmaz	Ş. Türkdogan
	Balıkesir	
	S. Başkan	

REİS — Vekil bulunmadığı için tasarının görüşülmesi bir defaya mahsus olmak üzere gelecek Birleşime bırakılmıştır.

3. — *Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (1/653) [1]*

REİS — Komisyonun raporunda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi teklif edilmektedir.

Öncelikle görüşülmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İvedilikle görüşülmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — Memleket içi ve dışı hava ulaştırmasının sağlanması maksadiyle yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları ve diğer zaruri ihtiyaçların yapılması mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makina, teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanunun birinci maddesiyle verilen (65) milyon liralık sâri taahhüt yetkisi yıllık ödeme miktarı 15 milyon lirayı geçmemek üzere 110 milyon liraya çıkarılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, reylerinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, reylerinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

[1] 50 sayılı basmayaza tutanağın sonundadır.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Bayındırlık vekilleri memurdur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın tümünü açık oyunuzda arz ediyorum.

4. — *Orman kanunu lâyihası, Zonguldak Mebusları Fehmi Açıksöz ve Rifat Sivişoğlu'nun, Bâzı Suç ve Cezaların Affı hakkındaki 5677 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu, Bolu Mebusu Kâmil Kozak ve iki arkadaşı ile Tokad Mebusu Sıtkı Atanç'ın, Orman kanunu teklifleri ve Tekirdağ Mebusu Şevket Mocan'ın, Orman ve Orman Teşkilât kanunlarıyla 4785 sayılı Kanuna Ek Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi, İstanbul Mebusu Ahmet Hamdi Başar'ın, Orman Kanununa Bâzı Maddeler Eklenmesine ve bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına dair olan Kanuna Ek 5658 sayılı Kanunun birinci maddesinin ilk fıkrasının ve Orman Kanununun 5653 sayılı Kanunla değiştirilen 105 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifleriyle Orman Kanununa Bâzı Hükümler Eklenmesine ve Bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına dair olan 4785 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası hakkında Geçici Komisyon ve Bütçe Komisyonu raporları (1/170, 2/170, 200, 224, 254, 275, 276, ve 1/179)*

REİS — Orman kanunu lâyihası üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz. Söz alanlar var.

Fahri Keçecioğlu. (Burada yok sesleri) Mutlaka bulunması şart değildir. İlk görüşmede burada idi. Müzakeresi başlamış ve devam eden bir kanundur.

Şevket Mocan, yok.

Hüseyin Balık, yok.

Abdürrahman Boyacıgiller, yok.

Memiş Yazıcı, yok.

Muzaffer Âli Mühto.

MUZAFFER ÂLİ MÜHTO (Kastamonu) — Pek muhterem arkadaşlarım; huzurunuzda gelmiş olan Orman Kanunu tasarısı hakkındaki fikirlerime gegmeden evvel şunu ifade edeyim ki, ben de orman mıntakasının bir mebusu olarak bu kanunun bir an evvel Meclisten çıkmasını temenni eden arkadaşlarımızdanım. Bununla beraber; bu kanunda güdülecek prensiplerin üç esasa dayanmasını istiyorum.

Birincisi : Orman mıntakasında yaşayan vatandaşlarımızın mağdur durumdan kurtarılması lâzımdır. Bu olmadıkça orman katiyatının önlenmesine maddeten imkân yoktur. Orman sevgisini türk köylüsüne sindirmek, türk köylüsünün elinde bulunan ormanları ona vermek ve bunu «bu benim malımdır» diye ona bağlanmasını temin etmek lâzımdır. Birinci prensip bu olacaktır. Bu olmadığı takdirde muhtaç vaziyette bulunan, ormandan geçinen Türk köylüsünün ayağını ormandan kesmek için her ağacın dibine bir jandarına veya orman memuru koysak dahi kâfi gelmeyecektir.

İkinci ve üçüncü prensip; tapulu malların ve orman korularının eski sahiplerine iadesi lâzımgelir. Eskiden köylüler ormanlarını ve korularını korurlardı. Başka köylerden ağaç kesmek için gelenlerle aralarında büyük kavgalar, hattâ cinayetler olurdu. Köylü ormanını, korusunu canı gibi korurdu. Evvelce çıkan kanunla ormanlar devletleştirilince, köylü de elinden çıkan bu malı tahribe başlamıştır. Bu sevgiyi yaratmak için koru ormanını köylüye, tapulu ormanı da sahiplerine vermek lâzımdır. Kanunda buna dair maddeler vardır. Üzerinde işlediğimiz takdirde daha mükemmel olarak çıkacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, üzerinde durduğum esaslı maddelerden birisi de kanunun 121 nci maddesidir. Bunda der ki; (tarla tapusu ile orman tasarruf iddiası mesmu olamaz) ! Ben buna taraftar değilim. Medeni Kanun gayrimenkulü, altı ile üstü ile sahibine bağışlar. Üzerinde birkaç ağaç var diye bunu çiftçinin elinden bu tarlaları alırsak bundan böyle tarlanın üzerinde bir tek ağaç dahi bulamayacağımızı şimdi den itiraf etmek mecburiyetindeyiz. Arkadaşlarımız diyorlar ki; «buna mukabil maddelerde bir kıyas vardır. Tapuda kayıtlı tarlalar üzerindeki ağaçlar tapu kaydının tarihine göre yaşlı ise bu tarladaki yetişen ağaçlar ve tarla orman idaresine, eğer bu ağaçlar genç yani tapu kaydının tarihinden sonra ise tapu sahiplerine iade edilecektir.» Buna bir misal arz edeyim : Atatürk Şapka İnkılabında Kastamonu'yu ziyaretinde babamla birlikte bizim çiftliğe gelmiştir. O zaman «bu çamlar kaç yaşındadır» diye oradaki ziraat mütahhasıslardan sormuşlar. 60 - 70 - 100 yaşındadır, demişler. O zaman Kastamonu Mebusu olan rahmetli

babamı çağırması, demiş: «Çiftçi, bu ağaçlar kaç yaşında?» Babam da, «Ben kendimi bildim bileli, bu mülkü yaptığım zamandan beri kırk beş sene oluyor, o zaman da bu çamlar böyle idi» demiş. Onun için tapuda tarla kaydı tarihi ile yetişen ağaçların yaşına bakarak orman olarak düzeltilmesi doğru olmaz kanaatindeyim. Tapu bir haklıdır. Eğer burada ormandan açma bir yer varsa bunların tesbiti lâzımdır.

Sonra, kanunun birinci maddesinde anladığım bazı kısımlar vardır. Burada, (tabii olarak yetişen ağaç ve ağaççuklar toplulukları) diye bir tâbir vardır, bu da sarih değildir. Kaç ağaç ve ağaççuktan müteşekkil olan yer orman sayılır? Bunda bir kıstas yoktur. Sonra bu maddenin E fıkrasında (sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççuk nevelerinin bulunduğu yerler) ormandan madut sayılmamıştır.

Muhterem arkadaşlar, ağaçlar iklime göre yetişir. Bir iklimde çam yetişiyorsa orada okaliptüs yetişemez. Çam veya meşe o iklimde yetişen ağaçlardan olması lâzımdır.

Bir de bu Orman Kanununda en mühim olarak ele almamız ve üzerinde hassasiyetle durmamız lâzım olan bir dâva vardır : Memleketin dörtte bir nüfusu, ormandan geçinen köylüler bizden bu kanunun ne zaman çıkacağını soruyorlar. Bunu çıkarmak mecburiyetindeyiz. Hangi köye gitsek, hangi kongreye gitsek, «nerede Orman Kanunu, bunu bize vadettiniz, bu kanunu ne zaman çıkaracaksınız?» diye soruyorlar. Biz de bu kanunun şümüllü bir kanun olduğunu, üç senedir mütehassıs komisyonlarda bu iş üzerinde uğraştığımızı ve kendilerini tatmin edecek şekilde bir kanunun yakında çıkacağını kendilerine söylüyoruz.

Bu kanunu çıkarmazsak 1954 te artık vatandaşlara söyleyecek sözümüz kalmıyacaktır. Bunun için kanunu çıkartmak mecburiyetindeyiz. Noksan kısımları varsa önergelerle tashin eder, kanunu vatandaşın istediği ve bilhassa ormanları koruyacak şekilde çıkartmayı inşallah Allah bize nasibedecektir.

Bu kanunda köylünün ihtiyacını tatmin edecek maddeler vardır. Eski kanuna göre seçim bölgem olan Devrekâni'de köylü ihtiyacı nasıl temin edilmektedir? Bir misalle arz edeyim. Bizim köylerimizin bir kısmı ihtiyaçlarını Küre'den alırlar. Evvelâ bir ihtiyaç listeyi tanzim

ederler. Bu Devrekâni Bölge Şefine verilir, bölge şefi bunu bir yazı ile Kastamonu orman Bölge Müdürlüğü de İnebolu Bölge Müdürlüğüne gönderir. İnebolu Bölge Müdürlüğü Küre Şefliğine, Küre Şefliği de Şenlik Orman Bölge Şefliğine vermek suretiyle köylünün ihtiyaçları zamanında görülemez. Tabii bütün bunların yazılması, gelip gitmesi için ayların geçmesi lâzımdır. Köylünün çektiği sıkıntı ve duyduğu ıstırap hep bu muamelelerden ileri gelmektedir.

Sonra bu kanundan şef lâfını da kaldıralım. Eğer lâzımsa (Revir âmiri) diyelim. Eski kanunda bu tâbir vardı. (Orman bölge şefi) gibi. Şef gibi tâbirleri artık kanunlardan çıkaralım, değiştirelim.

Bendeniz, esasen kanun üzerinde çalışmanın umumi görüşmelerdeki uzun nutuklardan ziyade maddeler üzerindeki çalışmalarla yapılabileceğine kaani bulunmaktayım. Onun için yüksek huzurunuzu fazla işgal etmiyeceğim, maddelere geçildiğinde noksanlarını, vereceğimiz önergelerle ikmal edelim ve tashihe çalışalım. Sizlerden ricam; bu kanunu bu devrede mutlaka çıkaralım, arkadaşlarım.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Lûtfi Ülkümen!... (Yok sesleri).

Müfit Erkuyumcu!...

MÜFİ TERKUYUMCU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, uzun çalışmalardan sonra komisyonun hazırladığı tasarı Yüksek Meclisin huzuruna geldi; Mecliste epey zamandır görüşülüyor. Her insan eserinde olduğu gibi, bu kanunun da iyi veya fena tarafları olabilir. Fakat eskisiyle mukayese edersek muhakkak ki, bu kanunun çok iyi hükümler getirdiği aşikârdır. Bu bakımdan bendeniz, müzakerelerin fazla uzatılmıyarak komisyon metni üzerinde süratle yürümek suretiyle, yapacağımız tadilleri komisyona göndermeden burada yapmak suretiyle bu kanunun bir an evvel Meclisten çıkarılmasını ar ve rica ederim.

Arkadaşlar, bu kanuna millet mütehassırdır. Bu kanunun çıkmasını dört gözle beklemektedir. Meselâ; kanunun sonundaki bir madde, eski kanuna göre vukubulan dâva ve takipleri durdurmaya mâruf bir maddedir. Bu madde çok iyi bir hüküm getirmiştir. Birçok köylü vatandaşlar eski kanunun yaptığı birçok haksız takiplerden bizer vaziyette, mutazarrır bir va-

ziyette tazallümühal etmektedir. Bendeniz bir orman mıntakasını milletvekili olarak vatandaşların bu mevzuda duydukları ıstırabı yakinen müşahede ettim. Ricam; bir an evvel bu kanunu komisyona göndermeden burada çıkarmaktan ibarettir.

REİS — Hasan Ali Vural.

HASAN ALİ VURAL (Çorum) — Çok Muherem arkadaşlar; dokuz bölümden ibaret bulunan Orman Kanun tasarısı üzerindeki mâruzatım kısaca muayyen noktalara taallük edecektir.

Birinci bölümü teşkil eden umumi hükümler, ormanların taksimini, idare ve murakabesini beyan etmektedir. Burada mülkiyet bakımından; Devlet ormanları, umuma mahsus ormanlar, hususi ormanları görmekteyiz.

Vasıf ve karakter bakımından da; muhafaza ormanları, istihsal ormanları mevcuttur.

Ormanların mülkiyet hususundaki hükümlerinde en çok ehemmiyet verilecek keyfiyet tahdit mevzuudur. Bu mevzuun güçlüğü istihsal ormanlarında daha az çetindir, fakat muhafaza ormanlarında ise çok çetin ve hattâ tâyin ve tesbit edilemeyecek şekilde maddi imkânsızlık karşısında bulunulduğu aşikârdır.

Bu işin müzakeresini yaptığımız kanunla halline imkân olmadığı, imkânsızlığın temin edilememesi ise kusursuz bir mazeret bulunduğunu ifade etmek isterim.

Arkadaşlar; orman topyekûn milletçe korunur. Yine topyekûn milletçe tahribedilir. Orman mefhumu içine giren sahalarımızın mesahayi sathiyesi aşağı yukarı altı milyon hektar raddesindedir. Ve yine orman mefhumu içine giren sahamızda yaşayan vatandaş sayısı da altı milyon miktarındadır. Orman mıntakasında yaşayan vatandaşlarımıza nüfus başına aşağı yukarı bir hektar orman düşmektedir. Bir hektar orman sahasının normal olarak senelik verim miktarı 1 - 4 metre küb arasında değişmektedir. Bunun vasatisini alacak olursak nüfus başına iki metre küb isabet etmektedir.

Şu arzettiğim rakamlar karşısında elimizde bulunan bu kanun tasarısının maksadı; ormanları korumak, ormandan intifa suretiyle geçimini temin edecek vatandaşların geçim sıkıntısını önlemek olduğuna göre bu gayesine maddeten ulaşmaya imkân yoktur. Yani ormanıçı

köylerinin refahı normal orman verimi ile temin edilmeye imkânı maddi mevcut değildir. Bir de bu orman rejimini ve normal istihsali 22 milyon Türk milletine teşmil edersek büyük bir facia karşısında olduğumuzu derhal hissederiz.

İşte bu imkânsızlık neticesi olarak milletçe ormanlarımız taribedilmektedir. Ve buna mâni olmaya Orman Umum Müdürlüğü muktedir olamaz. Çünkü;

Yine millet olarak aşağı yukarı üç türlü ihtiyaç ve zaruretle karşı karşıyadır.

1. Mahrukata,
2. Ziraat âletleri,
3. Mesken ihtiyacı,

Mahrukata mevzuunda : Orman içinde ve orman dışında yaşayan vatandaşlarımız aynı ihtiyaç ve aynı zaruretle müteallim olduğuna göre mahrukata mevzuunun bir millî ihtiyaç ve millî dâva olarak halledilmesi zaruridir. Bu ihtiyaç temin edilirse ormanlarımızın tahrip hızı % 50 - 60 azalacaktır.

Topraküstü millî servet mefhumıyla mütalâa olunan, halbuki bir vatan olarak telâkki ettiğim ormanlarımızı himaye ve sıvanet ancak toprakaltı servetlerimizle mümkündür. Bu servetin başında linyit kömürlerimiz gelmektedir.

Bunların satılı arza çıkarılması için umumi ve hususi bütçelerimiz harekete gelmelidir ve hususi teşebbüslere kredi açılmalıdır. Bilhassa Ziraat Vekâletini ve dolayısıyla Orman Umum Müdürlüğünü alâkadar etmesi hasebiyle bu mevzuda gerek teknik elemanlar, gerekse maddî imkânlarla bu dâvayı yürütmek yoluna girmek lâzım ve zaruri olduğu kanaatindeyim.

Ağaç muhabbeti ile kalpleri ve gönülleri dolu olan ormancı genç neslin orman dâvasını koruyacak ve kurtaracak bu mevzu ana dâva olarak ele almaları zamanı çoktan geçmiştir. Nazarı dikkatlerine arz ederim.

Bir neslin, bir milletin, bir memleketin nihayet canımızdan fazla sevdiğimiz bu vatanın Orta - Asya gibi çöle çevrilmesinden tabiat âfetlerinin tahribatından kurtarılması birinci derecede 22 milyonun mahrukata dâvasının halline bağlıdır. Saniyen, ziraat âletleri ve mesken için kereste ihtiyacı Orman Umum Müdürlüğünün mahallinde alacağı esaslı, sistemli ve devamlı tedbir ve kontrol ile halli mümkün olduğunu müşahedemize binaen arz ederim.

Mevcut ormanlarımızın muhafazası ve ihti-

yağların kısmen veya tamamen karşılanması orman politikamıza esas olarak kabul edilemez. Ağaç doktoru unvanı verilmekte mahzur olmadığını kabul ettiğimiz genç nesilden yüksek orman mühendislerini, mühendis yardımcılarını, dış memleketlerde ihtisas yapmış teknik elemanları bugünkü duruma ve yarınki vaziyete göre de bilgilerinden, ihtisaslarından istifade edilemeyen büro hayatını ileri geçemeyecek şekilde âtil vaziyette bulunan ve bırakılan muztaripler olarak vasıflandırıyorum.

Gönül istiyor ki, mevcut ormanlarımızı âdeta hiç yokmuş gibi kabul ederek milletçe bir ağaç seferberliğine başlayalım. Her boş sahamızı tohumlandıralım. Bunun yanında Amerika'da olduğu gibi suni meralar da ihdas edelim. Yani bir mera sistemi, yani bir ağaçlanma seferberliği yoluna girelim, ve her köyü mutlak ve mutlak bir ağaç seferberliği yapmak yoluna tahrik, teşvik ve bunu millî bir vazife mecburiyeti olarak tahmil edelim, icbar edelim. Tek kelime ile (Millî bir ağaç muhabbeti) enjeksiyonu yapalım. İşte bu kutsi teşebbüs ile bu memleketi cöl olmak tehlikesinden kurtaracağımıza inanmaktayım, iman ediyorum.

Muhterem arkadaşlar; bu mevzuda ne kadar söz söylenirse azdır. Bir noktaya daha işaret ederek sözlerime son vereceğim. Orman içinde oturan vatandaşların ormandan edindikleri arazilerin zaptı hayali hamdır. Hemen hemen imkânsız güellükler ihdas edecektir. Ve buna imkân da yoktur. Bu mesele tamamen iç iskân meselesidir. Ancak; ancak yeni baştan açmalara ait müeyyideyi çok teşdit etmek mecburiyetinde bulunduğumuzu arzleyerim. Sözlerime nihayet verirken 22 milyonumuzu ilgilendiren bu kanunun bir orman ihya ve inkişafı kanunu olmadığını ve ancak mevcudun muhafaza ve bakasına taallük ettiğini, halbuki şahsi ve ideal görüşüme göre mevcut kabul edeceğimiz orman mefhumu ancak Kastamonu, Sinob, Zonguldak, Artvin, Antalya, kısmen Mersin gibi vilâyetlerimizde bulunup diğer vilâyetlerimizdeki bu mefhumun tamamen sembolik ve fundalık sahalara inhisar ettiğini itiraf etmek zaruretindeyiz.

Yine şahsi bir fikir olarak arz etmek zaruretindeyim. Muhafaza işinde köylülerimizin hakkı intifâhı tevsi ederek ve acma mevzuunda âzami cezayı tatbik ederek mülkiyetlerini, yani mülkiyete mütaallik haklarını intifa ve irtifak hakla-

rını tanımak suretiyle muhafaza işini kendilerine geniş mikeyasta tevdi edelim.

Orman Umum Müdürlüğünden bu külfeti, yani muhafaza külfetini hattâ tamamen kaldırmak yoluna gidelim. Ve bu Umum Müdürlüğe Türkiye'yi yeni baştan ağaçlandırmak ve ihtisaslarını teknik bilgi kabiliyetlerini bu yolda kullanmalarını ve bunu dâva olarak ele almalarını temin edelim. Aksi halde bunları beyhude yetiştirmiş oluruz. Orman Kanununun yeni ideal tedvinini mevcudu muhafaza için değildir. Çoğalan bir millet efradı karşısında mevcudu muhafaza etmek bir marifet de değildir. Esasen orman tekniğini tahsil etmiş buna vakıf genç nesil de bilgilerini memleketin boz kırlarında tatbik edemekten muzdariptir. Hem ağaç muhabbetini, vatan muhabbetine yükseltmiş olan bu neslin ideale muhatap olabilmek, hem de onlara hakiki vazifelerini tevdi edebilmek bakımından Yüksek Meclisin bu noktada hassas olmasını arz eder, hepimizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

REİS — Açık oyunu kullanmayan arkadaş varsa lütfen kullansın.

Bir takrir vardır, okutuyorum.

Başkanlığa

Tamamen eski bir zihniyetle millet hayatına ve haklarına aykırı bir şekilde hazırlandığı ve bilhassa dağ ve orman köylerimize huzur ve sükûn getiremeyeceği anlaşılan orman kanunu tasarısının Büyük Meclisçe reddedilmesini arz ve teklif ederiz.

Türkiye Köylü Partisi
Meclis Grubu adına
Seyhan Mebusu
C. Türk

REİS — Tasarının reddini tazammun eden takriri dinlediniz. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

Oylama muamelesi bitmiştir.

NURİ OCAKÇIOĞLU (Malatya) — Muhterem arkadaşlar; bu Orman Kanunu tasarısını evvelki Orman Kanunu ile madde madde karşılaştırdım. Evvelece bu kürsüde konuşan arkadaşlarımı da dinledim. Bilhassa benden evvel konuşan Hasan Ali Vural, daha evvel konuşan Kâmil Kozak ve Lâtîfi Ülkümen arkadaşımı da dinledim. Onların mütalâalarına aynen iştirak ediyorum.

Ben huzurunuzu fazlaca rahatlız edecek değilim, yalnız bir iki hâdiseden bahsedeceğim. Birgün köyleri gezerken bir köylü ile beraber çıkıyoruz. Oralara otomobil gitmediği için hayvanla gidiyoruz. Bir yere geldik, hayvan da dayandı, kaldı. Biz köye doğru yaklaşıncı «filân adamın evine gideceğiz, orada misafir olacağız onun halü vakti iyidir.» Neyse, köye gittik, halü vakti iyi denen adama misafir olduk. Baktım, adam fakara. Ölçüler muhtelif yerlerde birbirine uymuyor. Kendisine dedim ki, kaç teneke buğday ekersin? «Üç teneke buğday ekirim.» Kaç hayvanın var? «5 tane keçim var.» Ormandan bir yer açmış oraya ekiyor. Pe ki nasıl geçiniyorsun dedim. «İstanbul'da bir oğlum var, hamallık yapıyor, arada sırada biraz para gönderiyor.» dedi Keçisi ormanda oturuyor, ağaçlarının yapraklarını kış için topluyor.

Anlattığım bu hâdisi 1950 seçiminden sonra olmuştur. Yeni lâyhada bazı değişiklik var, kredi meselesi var, iskân meselesi var; köylüye yer gösterilecek. Fakat bizde doğum yerine fazla bağlılık vardır.

Zorla nakledilemez, ki. İstanbul'da oğlu kazanıyor, kendisi köyde yiyor. Sonra anladım ki, oğlu İstanbul'da hamallık ediyor, para gönderiyor, o da yiyormuş. Tahribatın önüne geçmek bir ahlâk ve fazilet meselesidir, bunu memlekette kökleştirmedikçe bunlar düzelmez.

Bir zamanlar orman erleri vardı. Memurlarımızı doğru olarak kabul etmek lâzımgelir, fakat hepsi de doğru olmadığını da kabul etmek icabeder. Vazifesini suiistimal edenler mevcuttur. Birisi yakalanmış, götürmüşler, sonra çıkıp gelmiş hayvanlarını da bırakmışlar. Biraz para vermiş, iş bitmiş. Sonra bir başkası yakalandı, hakkında takibat yapıldı. Sordum : Senin hakkında neye takibat yapıldı? İşini beceremedin mi? Dedim. «Hayır, dedi, bu yeni gelmiş, para teklif ettim, kabul etmedi.» dedi. Onun ismini aldım, sonra öğrendim ki, alrımı o da almış.

Arkadaşlar, hepimiz biliriz ki, bulunduğumuz muhitlerde orman zenginleri vardır. Ruh-satiye alır, ondan sonra ormandan istediği kadar keser ve zengin olur gider. Mesele yalnız kanun yapmak değildir. Köylünün ihtiyaını sağlamalı, tarla açmanın önüne geçmeli, ır-mak kenarlarını ağaçlandırmalı, orman yakı-

nında olup tarlası o'mıyanlara arazi bulmalı. Bendenizin görüşüme göre bu kanun kabul edil-se dahi ancak gittiğimiz yerlerde Orman Kanunu çıkartıldı diyebiliriz, başka bir yenilik teşkil etmez. Asıl mesele ahlâkı, fazileti, doğru-luğu esas kılmaktır.

Arkadaşlarımız tümü üzerinde konuştular, çok izahat verildi, bendeniz başınızı fazla ağ-ırtmıyayım. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — İki taktırir daha vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Orman Kanununun tümü üzerinde kâfi de-recede konuşulmuştur.. Maddeler üzerinde de fikirler serdedileceğine göre müzakerenin kifayetini reye arzını arz ve teklif eylerim.

Manisa

Sudi Mihçioğlu

Sayın Reisliğe

Orman kanunu tasarısının tümü üzerinde bir aydan beri görüşülmektedir. Lüzumu kadar te-nevvür etmiş bulunuyoruz. Müzakerenin kifayetini ve maddelere geçilmesini arz ve teklif eyleriz.

Denizli Zonguldak Yozgad
Fikret Başaran Suat Başol Hasan Üçöz

REİS — Müzakerenin kifayetini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Orman Kanunu

Birinci bölüm

Umumi hükümler

Ormanların tan'fi, taksimi, idare ve murakabesi

MADDE 1. — Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır.

Ancak :

- Sazlıklar;
- Step nebatları ile örtülü yerler;
- Her çeşit dikenlikler;
- Parklar;
- Şehir mezarlıkları ile, kasaba ve köy-lerin sınırları içerisindeki mezarlıklarda ağaç ve ağaççıklar ile örtülü yerler;

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve çaççık nevelerinin bulunduğu yerler;

F) Devamlı surette kültür arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan ağaç ve ağaççıklar ile örtülü yerler;

G) Sahipli arazide bulunan palamut meşelikleri, fıstık çamlıkları ve sığla ağaçlıkları;

H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan her nevi meyvalı ağaç ve ağaççıklar;

I) Sahipli arazideki aşılı veya aşısız zeytinlikler ile, hususi kanunu gereğince aşılınmak ve imar edilmek şartıyla ve kişilere temlik olunmak üzere, Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan yabancı zeytinlikler;

J) Funda veya makiler ile örtülü yerlerdeki muhafaza ormanı karakteri taşımayan sahalar;

Orman sayılmaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Mustafa Reşit Tarakçioğlu, buyurun.

MUSTAFA REŞİT TARAKÇIOĞLU (Trabzon) — Birinci maddenin (J) fıkrasında «makiler» diye bir söz geçmektedir. Komisyondan rica ediyorum. Hangi ağaç ve ağaççıklarla örtülü olan arazilere makilik diyorlar? Lütfen zapta geçmek üzere izah buyurmalarını rica ediyorum.

REİS — Müzaffer Âli Mühto!

Efendim, Devlet Havayolları Umur Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Sâri Tahhütlere Girişilmesi hakkındaki Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanuna (245) oy verilmiş, (245) oyla kabul edilmiştir. Ve kanuniyet kesbetmiştir.

MUZAFFER ÂLİ MÜHTO (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, kanunun tümü üzerindeki konuşmamda arzettiğim gibi, bu maddede iki kısma takılmış bulunmaktayım. Eğer komisyon bir hususta beni tatmin ederse memnun olacağım.

Birinci sualım şu olacaktır: (Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır.) denilmektedir. Bu «orman sayılan» yer için bir miktar tâyinine niçin lüzum görülmemiştir? Kaç dönüm yer orman sayılacak? Meselâ bir bah-

çede yetişen birkaç ağaç bulunursa, bunlar da orman mı sayılacaktır? Eski Kanunda beş hektardan aşağı olanlar ormandan madut telâkki edilmemişti. Şimdi böyle bir kayda niçin lüzum görülmemiştir? Meselâ ben bahçemde meyva ağacı yetiştirmem de ormanda yetişen ağaçlardan yetiştiririm, şimdi bu bahçem veya tarlam ormandır diye elimden alınacak mıdır? (Doğru sesleri).

Bu birinci maddede bir fıkra daha vardır. « Sahipli arazi de bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççık nevelerinin bulunduğu yerler, »

Bence bu fıkra zaittir. Çünkü her ağaç iklimine bağlı olarak yetişir. Çam, meşe ve fındık yetişen muhitlerde okalipütüs yetişmez. Okalipütüs de sıcak yerlerde yetişebilir, bunu Kastamonu da yetiştirmeye imkân yoktur. Bu itibarla tarlada yetişen ağaçlar çam, fındık ve saire olacaktır.

Bendeniz bu fıkranın tayyî ile, evvelce söylediğim gibi, beş hektardan aşağı olan yerlerin ormandan hariç olacağı fıkrasının konmasında bir mahzur olup olmadığının açıklanmasını rica ederim.

REİS — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ SAİT Kantarel (Kastamonu) — Efendim; Mustafa Tarakçioğlu'nun suali makilikleri ihtiva etmektedir. diye buyurdular. Bu, Meşe, çam makileriyle fundalık haline geçmiş arazide de ve muhafaza ormanı karakteri bulunmayan yerlerdeki bütün makilikleri şümulü içine almaktadır.

Muzaffer Beyin sualine gelince; 3444 sayılı Kanun, ormanların vüsat itibariyle tefriki ve ağaç topluluklarının ne kadar bir sahayı ihtiva edeceği mevzuunu ele almış ve o zaman 3444 sayılı Kanunda üç hektarlık bir sahayı orman ad detmişti. Esasen 4785 sayılı Kanunun çıkmasının, sebebi şu idi : Ormanların bu şekildeki tefriki birçok yollardan ormanların tahribine sebep olmuştu. Gerek Cenupta, gerekse Şimalde çok geniş mikyasta orman tahripleri vukubulmuştu.

Bu hususta bir tek misal arz edeyim : Antalya'nın Kaş Kazasında 3 hektardan küçüktür dedikleri yerden, bir yılda 66 metre küb ağaç kesilmiştir. Bu şekilde ormanlık bir sahayı takyit etmek doğru değildir. Kaldı ki; ikinci ola-

rak, ormanın tarifi, gerek şa ları, gerek Devlete ait ormanlar diye mülkiyet bahislerine girmemekte veyahut Devlet ormanı sahalarına içersine girmek gibi kayıtlara gitmemektedir.

Diğer noktadan ise; şahısların ve hükmi şahsiyetlere ait ormanların vasfı aynı vasıf olmakla beraber, Devlete ait ormanlar da aynı vasfı taşıyabilir. Binaenaleyh burada Devlet ormanı deyince hatıra her hangi bir tarla gelmemelidir.

Zira dördüncü maddede ormanların mülkiyetleri tefrik edilmektedir. Orada Devlet ormanları, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar ve hususi ormanlar diye ayrıca bir tefrik yapılmıştır.

REİS — Başka bir sualleri yoktu.

HALİS TOKDEMİR (Gümüşane) — Bâzı ormanların yanında hususi surette yetiştirilmiş ve hektarlarca araziyi kaplıyan kavaklıklar vardır. Bunlar birinci maddenin birinci fıkrası şümulüne giriyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ SAİT KANTAREL (Devamla) — Dikkat buyurulursa, maddenin bir fıkrasında, (dağınk, yer yer, küme ve sıra halinde bulunan) ve hususi surette yetiştirilmiş cins ağaçlar orman sınırı dışında bırakılmıştır. Bu, istisnai maddeler içerisindedir. Buralarda Devlet ormanlarında yetişen ağaç cinslerinden bir ağaç yetiştirilmişse gelecek maddelerde bunların istifade şekilleri gös-

terilmiştir ve orman ağacı cinsi bahsinde incelenmiştir. Fakat sahibine, piyasaya arz etmesi için, orman İdaresince meccanen nakliye verilebilmesi için böyle bir kayıt konulmuştur. Civar-daki ağaç cinsinden değilse dilediği gibi tasarruf hakkı serbest bırakılmıştır.

MÜCTEBA İŞTİN (Balıkesir) — Usul hakkında.

REİS — Buyurun.

MÜCTEBA İŞTİN (Balıkesir) — Efendim, mevzu müzakere olan metin, Bütçe Komisyonunun raporu üzerindedir. Halbuki, burada Bütçe Komisyonunu temsil eden arkadaşlar mevcut değildir.

Geçen celsede, Heyeti Celile hatırlarlar ki, Sait Kantarel evvelki komisyonun sözcüsü sıfatıyla mütaaddit defalar söz istemiş ve makamı riyaset söz vermemiştir. Halbuki bugün bâzı arkadaşlar bâzı sualler tevcih ettiler, bunlara cevap vermek üzere yine makamı riyaset Sait Kantarel'i davet etmiştir. Binaenaleyh makamı Riyasetin bilâassa nazarı dikkatini celbetmek için huzurunuzu rahatsız etmiş bulunuyorum.

REİS — Kom şyondan arkadaş yok mu? (Yok sesleri).

Efendim, Bütçe Komisyonu, hazır bulunmadığı için, arkadaşımızın ikazı yerindedir, Birleşimi 6 Ocak 1954 günü saat on beşe bırakıyorum.

Kapanma saati : 17,05

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Çorum Mebusu Ahmet Başbüyük'ün, Çorum'da gayrimenkule tecavüz işlerini mahallen tetkik ve tahkika giden memurların iş sahiplerinin tuttukları otomobillere binmiyerek yüksek miktarda vesait parası almak suretiyle vazifelerini suiistimal ettiklerinin doğru olup olmadığına dair sorusuna İçişleri Vekili Etem Menderes'in yazılı cevabı (6/1135)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

1953 yılı İçişleri Vekâleti Bütçesinin Yüksek Mecliste görüşülmesi sırasında bâzı temenilerde bulunmuş, bu meyanda (Çorum'da gayrimenkule tecavüz işlerini mahallen tetkik ve tahkika giden memurların iş sahiplerinin tuttukları otomobillere binmiyerek yüksek miktarda vesait parası almak suretiyle vazifelerini suiistimal ettiklerini) arz etmiştim.

Bu defa Çorum'a gittiğimde aynı halin devam ettiğini öğrenmiş bulunuyorum. Bu itibarla aşağıdaki sorularıma yazılı olarak İçişleri Vekili tarafından cevap verilmesine delâletleri saygı ile rica olunur :

1. Meclis zaptında kayıtlı bulunan mâruzatımın şimdiye kadar İçişleri Vekillîğince tetkik ve tahkik mevzuu yapılmamasının sebebi nedir?

2. Çorum Valiliğince, 1 Eylül 1952 tarihinden 30 Haziran 1953 tarihine kadar gayrimenkule tecavüzün def'i hakkındaki kanun hükümlerine müsteniden mahallen keşif ve tahkikatı yapılmış olan işlerin miktarı nedir?

3. Bu işlerden ne kadarı vilâyet memurlarından Safi Sucu'ya tevdi edilmiştir?

4. Bu memurun iş sahipleri tarafından temin edilen vesaite binmiyerek Şoför Arap Hüseyin'in, Halil'in otomobiliyle gitmeyi itiyat haline getirdiği doğru mudur? Bu şoförün arabasıyla gittiği köyler hangileridir ve ödenen vesait ücretleri nedir?

5. İş sahiplerinin tuttukları lüks otomobilleri reddeden bu memurun mahallî rayicinin kat kat üstünde vesait parası namıyla Maliye veznesine para yatırmaya vatandaşları icbar eylediği ve bilâhara da bu paraları bizzat Maliyeden çektiği yolundaki iddialar doğru mudur?

6. İş sahiplerine ödettikleri vesait paralarının belediyenin rayicinin kat kat üstünde olduğu gibi Adalet, Tapu, Sıhhiye ve diğer resmî dairelerin aynı köylerdeki işlerine diğer şoförlerin daha konforlu olan otomobillerle, daha fazla iş yerinde beklemek şartıyla yarı ve hattâ daha aşağı fiyatlarla gittikleri hakkında ki söylentiler doğru mudur?

7. Adı geçen memurun 20, 25, 30, 35, 40, 50 lira gibi yuvarlak rakamlı paraları harcırak ve vesait parası olaark Maliyeye yatırttığı ve harcırakını da böylece kanun hilâfına olarak fazla aldığı hakkındaki iddialar doğru mudur?

30 . VI . 1953

Çorum Mebusu
Ahmet Başbüyük

T. C.

İçişleri Vekâleti
İller İd. U. M.

29.XII.1953

Ş. 3. M.

Sayı : 23364/16-64, 14304

Hulâsa : 5917 sayılı Kanunun tatbikatı hakkında.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

3. VII. 1953 günlü ve Kanunlar Müdürlüğü 6-1135-5519/12236 sayılı yazıları karşılığıdır :

Çorum Mebusu sayın Ahmet Başbüyük'ün 30. VI. 1953 günlü yazılı soru önergesinde :

Çorum'da gayrimenkule tecavüz işlerini mahallen tetkik ve tahkika giden memurların, iş sahipleri tarafından tutulan otobobillere binmiyerek yüksek miktarda vesait parası almak suretiyle vazifelerini suiistimal ettiklerini öğrenmiş olduğundan bahsile bu halin doğru olup olmadığı sorulmaktadır.

Soruların cevabını madde madde aşağıda arz ediyorum :

1. Bu hususu Vekâletimiz dikkat nazara almaktadır.

2. Çorum Vilâyetince 1. IX. 1952 tarihinden 30. VI. 1953 tarihine kadar Gayrimenkule Tecavüzün Def'i hakkındaki Kanun hükümlerine tevfiikan (310) defa keşif ve tahkikat yapılmış olduğu;

3. Gayrimenkule vâkı müdahalelerin mahallinde keşif ve tahkiki için Vilâyet Evrak Memuru Safi Sucu'nun (77) defa vazife ile gönderilmiş bulunduğu;

4. Bu memurun, iş sahipleri tarafından tedarik edilen vesaite binmiyerek Şoför Arap Hüseyin'in, Halil'in otomobilleri ile gitmeyi itiyat haline getirdiği hakkındaki iddianın önemle tahkik ettirilmekte olduğu;

5. Adı geçen memurun gideceği köyler için Maliye veznesine muhtelif tarihlerde ve muhtelif miktarlarda iş sahiplerine para yatırdığı ve bu paraları; aydetini mütaakıp tanzim ettiği kadro karşılığında tamamen ve bizzat Maliyeden çekmiş olduğunun anlaşıldığı;

6. İş sahipleri tarafından vezneye yatırılan bu paraların miktarları iki buçuk lira ile altmış beş lira arasında değişmekte bulunduğu, bu miktarların her birinde pazarlık neticesi (5 - 10) lira fazla olduğu yaptırılan tetkikat sonunda anlaşıldığı;

7. Adı geçen memurun Maliye veznesine yatırdığı ve sonra bizzat çekmiş olduğu sabit olan paraların yekûnu (1 842) lira (25) kuruş olup bu yekûnu teşkil eden ve (77) defa yatırılıp çekilen paralardan ne miktarının hangi şoförlere verilmiş bulunduğu ve ne kadarını harcırak olarak giden memurların aldığı belli olmadığından bu cihetin aydınlatılması için Divanı Muhasebatta bulunan sarf evrakının celp ve tetkikine başlandı, alınacak neticeye göre kanuni gereğinin yapılacağı Çorum Valiliğinin 7. XII. 1953 gün ve Özel Kalem 517 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

İşlem sonu ayrıca bildirileceğini arz eylerim

İçişleri Vekili

E. Menderes

2. — Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, Devrek Belediye hududu dâhilinde yaptırılmakta olan bâzı binaların çıkıntılarının kanun hükümlerine aykırı olmasına rağmen ne sebeple yıktırılmadığına dair sorusuna İçişleri Vekili Etem Menderes'in yazılı cevabı (6/1208)

5. XII. 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıda yazılı hususların, Muhterem Dahiliye Vekilliğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

1. 2290 numaralı Kanunun 25 nci maddesi-

ne göre bir binada yol üzerinde çıkıntı yapabilmek, bulunduğu yolun 9,5 metre veya bundan geniş olması ve cephe uzunluğunun üçte ikisini geçmemesi ve arsa hududundan en aşağı 2 metre açıklıkta bulunması ve bu çıkıntılarının genişliği 75 santimetreden fazla olmaması şarttır.

2. Yapılacak binaların derinliği, inşa tarzı, kat adedi, kat irtifai ve saire için belediyece karar alınması 4585 numaralı Kanunun 9 ncu ve inşaat sahiplerinin fen adamı bulundurmaları aynı kanunun 18 nci maddesi mucibince mecburidir.

3. Fen memuru, mühendis, kalfa ve sairenin mesuliyeti keza 4585 numaralı Kanunun 18 nci maddesinde derpiş edilmiştir.

4. Ruhsata aykırı bina yapan, yaptıran, müsamaha, teşvik ve teshil edenlerin mesuliyetleri 5431 numaralı Kanunun 3 ncü maddesinde gösterilmiştir.

5. Yukardaki esaslara aykırı olarak yapılan binaların bu aykırılıklarının ıslah ettirilmesi ve ıslah edilemeyecek haldeyse yıktırılması, beldenin imar plânına göre yola ve meydana veya âmme hizmetlerinden birine tahsis edilmiş her hangi bir yere tecavüz eden kısmın keza yıktırılması 5431 numaralı Kanunun 13 ncü maddesinin «B» ve «C» bentleri icabındadır.

Şu hale göre :

a) (1) numarada işaret ettiğimiz çıkıntılar, 9,5 metreden aşağı genişlikteki yol üzerinde yıktırılması katiyen zaruridir. Bu çıkıntılar 9,5 metre veya daha fazla genişlikteki yol üzerindeyse, binanın cephe uzunluğunun üçte ikisini geçirilmemesi, genişliğinin 75 santimden fazla olmaması ve arsa hududundan en aşağı 2 metre açıklıkta bulunması şart olduğuna nazaran bu şartlara uymayan inşaatın ıslah suretiyle kanuni mecraza irca ettirilmesi ve kabili ıslah değilse yıktırılması,

b) Beldenin imar plânına göre yola ve meydana tecavüzün miktarı ne olursa olsun mutlaka yıktırılması,

Zaruriyatı kanuniyedendir.

Hal böyleyken Devrek Belediye hududu dâhilinde Belediye Reisinin akrabası ve belediye âzası Mehmet Ak ile yine belediye âzası Rıza Ulupınar ve babası Ahmet Ulupınar'ın yaptırmakla oldukları binaların çıkıntılarının kanun hükümlerine aykırı olduğu gibi bunlardan Mehmet Akın binasının yola 20 santimden fazla te-

cevüzü resmen tesbit edildiği halde 2290 numaralı Kanunun 25 nci maddesi ile 5431 numaralı Kanunun 13 ncu maddesinin «B» ve «C» bentlerindeki âmir hükmün yerine getirilmediği ve yıktırılmadığı ve bu tecavüzleri muhik göstermek için (teovizi hata...) gibi kelime oyunları ile fenne isnadı hata edildiği ve kanunun âmir hükmünün âtil bırakıldığı ve kanunsuz inşaat sahiplerinin idare âmirleri tarafından da himaye gördükleri ve bu yolsuz ve kanunsuz işlerin idarece müsamaha ile karşılandığı söylenmekte ve mahallinde kaymakamla valiye yazılı şikâyetler yapıldığı halde fiili harekete geçilmemesi himaye ve müsamahanın haklı bir delili olarak gösterilmektedir.

Vilâyet Nafia Müdürü mahallinde keşif yaptı da tecavüzü tesbit ettiyse böyle bir tecavüz velev 5 santim de olsa tecviz edilemez. Milletın malına el uzatanları mazur göstermek için kullanılan (tecvizi hata) kelimesi yer yüzünde yer bulamamalı, tecavüz yıktırılmalıdır. Bendeniz (tecvizi hata) tâbirini, haksızları himaye için bulunup kullanılmış olarak kabul ederim. Hata hiçbir zaman millet malının gasbını tecviz etmez.

Bir evrakın günler, haftalar ve aylarca bilâmuamele kalması ve karara bağlanmaması belediyeyi ve buna göz yuman, tahkikata geçmiyen idarecileri mesul duruma düşürür.

Belediyenin ve idari makamların gözleri önünde yapılan müracaata rağmen kanun hükümleri tatbik edilmediği anlaşılan bu müsamahalı hal, halk arasında iktidarımız aleyhine mânasız dedikodu cereyanları yaratmakta ve buna da mahallî idarecileri sebebiyet vermektedirler.

Netice : Belediye yıkma kararı vermeye ve idari makamlar bunu takibe ve karar vermediği veya geciktirildiği veya kanuna aykırı karar verildiği takdirde tahkikat açmaya mecburdurlar. Binaenaleyh gerek belediye heyeti, gerek idareciler ve gerekse mesuliyet kabul eden fen adamı varsa onun ve inşaatı yapan ve yaptıran haklarında takibat icrasını ve buna müsamaha edenlerin tecziyesi için yukarıda zikri geçen 2290 numaralı Kanunun 25 ve 4585 numaralı Kanunun 9, 18 ve 5431 numaralı Kanunun 2, 3, 13 ncu maddeleri hükümlerinin acele tatbiki suretiyle mahallî söylentilere son verilmesi muvafık olup olmadığını,

Muhterem Dahiliye Vekilligince yazılı olarak cevaplandırılmasını tekrar ve hürmetle rica ederim.

Zonguldak Mebusu
Rifat Sivişoğlu

T. C.

İşletmeler Vekâleti

30.XII.1953

M. İ. G. M.

2. D. Ş. M.

Sayı: 621 - 309 - 407/26669

T. B. M. Meclisi Reisliğine

7 . XI . 1953 gün, 6 - 1208/5797 - 13308 sayı ve Kanunlar Müdürlüğü ifadeli yazıları karşılığıdır.

Devrek Belediye hududu dâhilinde yaptırılmakta olan bâzı binaların kanuna aykırı çıkıntılar ihtiva etmesine ve yola tecavüzen inşa olunmasına rağmen belediyenin kanunu tatbik etmemesi sebeplerini soran Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun yazılı sorusu üzerine gereken inceleme yapıldı.

Aynı konuda, Devrek sâkinlerinden mütaahhit Nafiz Tuğcu'nun Vekâletimize vermiş olduğu dilekçe üzerine durum mahallinden sorulmuş, müştekinin iddiaları vârit görüldüğünden bu mevzuda kanunları bihakkin tatbik etmeyenler hakkında takibat yapılması ve işin kanuni mecraya ırcası valiliğe tebliğ edilmişti.

Yazılı sorunun ihtiva ettiği konuları mahallinde tetkik eden Mülkiye Müfettişinin tanzim eylediği raporda da Belediye Reisi ve Encümen üyeleri hakkında tahkikat yapılmış mütalâa edildiğinden ilgili memurlar hakkında tahkikat icrasıyla fezlekenin yetkili mercilere tevdi için mülkiye müfettişine gerekli talimat verilmiştir.

Keyfiyeti üstün saygılarımla arz ederim.

İçişleri Vekili
E. Menderes

3. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, « Yeni Cephe » Gazetesinin 15 Haziran 1953 tarihli nüshasında intişar eden habere dair sorusuna Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın yazılı cevabı (6/1220)*

13 . XI . 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususun Maliye Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletle-

rinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Demokrat Partinin organı olduğu söylenen « Yeni Cephe » adlı gazetenin 15 Haziran 1953 tarihli nüshasında - Eski Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu'nun - Zafer Gazetesine üç yıldız namı müstearı ile yazdığı yazılardan makale başı 50 lira aldığı ve üç makale olunca 150 lirayı vergisiz olarak aldirttığı yazılmaktadır.

Bu kere Manisa Milletvekili Samet Ağaoğlu'nun Zafer Gazetesinin idaresini deruhde ettiği bildirilmektedir. Bu havadisle Yeni Cephe Gazetesinin ihbarı daha çok ehemmiyet kesbetmektedir.

Yeni cephenin ithamı doğru mudur? Makale ücretinin vergi kesilerek, yahut kesilmiyerek alındığı resmî vesaik üzerinden, tarihlerle tahkik ve tesbit edilmiş midir?

T. C.

Maliye Vekâleti 31 . XII . 1953
Gelirler Gn. Müdürlüğü
Sayı : 214-4-78/48853

Özü : Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın sorusu H.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Kanunlar Müdürlüğü : 16 . XI . 1953 gün ve 5838/13395 sayılı yazıları K.

Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından Yüksek Reisliklerine sunulup cevaplandırılmak üzere vekâletimize tevdi buyurulan 13 . XI . 1953 günlü yazıda, Yeni Cephe Gazetesinin 15 Haziran 1953 günlü nüshasında yayımlanan bir yazıda eski Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu'nun Zafer Gazetesine *** (Üç yıldız) rümuzu ile yazdığı yazılardan makale başına 50 lira, 3 makale olunca 150 lira aldığı halde bu paralardan vergi kesilmediğinin ihbar edilmekte olduğuna işaretle :

1. Bu ithamın doğru olup olmadığının,
2. Makale ücretlerinin vergi kesilmeden mi, yoksa vergi kesildikten sonra mı ödendiğinin tahkik ve tevsik edilmiş olup olmadığının,

Yazılı olarak cevaplandırılması istenilmektedir.

1. Güneş Matbaacılık Türk Anonim Ortaklığının defter kayıtları ve vesikalarında

Samet Ağaoğlu'na ödenmiş makale ücretlerine raslanmamıştır.

2. Zafer Gazetesinde *** (Üç yıldız) rümuzu ile muhtelif tarihlerde 20 makale neşredilmiş olup bunlar için ceman 1 176,50 lira ücret tahakkuk ettirilmiş ve 176,50 lira vergi tevkif olunmuştur.

Kesilen vergilerden 141,20 lirası 19 . II . 1953 gününde 831 485 sayılı, 35,30 lirası 16 . III . 1953 gününde 834 475 sayılı makbuzlarla Ankara Defterdarlığı Kızılbey Vergi Dairesine teslim olunmuştur. (Makalelerin neşrolunduğu gazetenin tarih ve sayılarıyla tahakkuk ettirilen ücret ve ücretlerden kesilen vergilerin miktarlarını gösterir liste ilişiktir.)

Keyfiyet saygı ile arz olunur.

Maliye Vekili
H. Polatkan

Zafer Gazetesinde *** (Üç yıldız) rumuzu ile müntezir makaleler

Gazetenin

Tarihi	Sayısı
7/9/1952	1218
8/9/1952	1219
10/9/1952	1221
13/9/1953	1224
4/1/1953	1337
6/1/1953	1339
9/1/1953	1342
11/1/1953	1344
13/1/1953	1346
15/1/1953	1348
19/1/1953	1352
21/1/1953	1354
23/1/1953	1356
26/1/1953	1359
28/1/1953	1361
30/1/1953	1363

Yukardaki 16 makale karşılığı 941,20 lira ücret üzerinden 141,20 lira Gelir Vergisi 19 . 2 . 1953 tarih ve 831485 sayılı makbuzla 4 627,66 lira meyanında Kızılbey Vergi Dairesine ödenmiştir.

2/2/1953	1366
5/2/1953	1371
8/2/1953	1374
12/2/1953	1378

Yukardaki 4 makale karşılığı 235,30 lira ücret üzerinden 35,30 lira Gelir Vergisi 16.3.1953 tarih ve 834475 sayılı makbuzla 4 386,16 lira meyanında Kızılbey Vergi Dairesine ödenmiştir.

4. — Zonguldak Mebusu Abdürrahman Boyacıgiller'in, Karadere ormanlarının işletilmesi, orman bölgeleri halkının geçimini sağlamak için dokuma tezgâhları imal etmek üzere atelyeler ve kâğıt hamuru fabrikaları tesisi hususlarında ne düşünüldüğüne dair yazılı sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1255)

30. XI. 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına
Ankara

Özü : Karadere ormanlarının işletilmesi, kâğıt hamuru fabrikalarının tesisi Hk. Tarım Bakanından yazılı soru.

1. Zonguldak - Bolu arasındaki muazzam Kaaradere ormanları bâkir durumunu muhafaza etmekte ve kendisinden istifade edilmemiş bulunmaktadır. Bu orman içinde büyük ölçüde devriklerden de gereği gibi faydalanılmamaktadır. Orman metrukâtından dünyanın her yerinde sıkıştırılmış maddeler, düratek, düralit imal edilmekte bizde ise bunun imali dâhi derpiş edilmektedir. Bakanlığınız bu hususta ne düşünmektedir?

2. Orman sanayii babında yapılabilecek işlerimiz olduğu halde, bugün bu büyük işe de el atılmamıştır. Bilfarz ormanlık bölgelerde küçük ölçüde kontraplâk ve seri imalât cümlesinden olmak üzere sandalye, köylülerin orman mahsullerinden imal ettikleri ziraat aletleri, yabalar, su olukları.... gibi ihtiyaçlar sağlanabilir ve köylerimizdeki atalet önlenebilir. Bu hususta bir çalışma var mıdır?

3. Ormanlık bölgeler halkı keçim zorluğuna mâruz olduğuna göre, alâkalı bakanlık ile iş birliği yapılarak bu bölgeler için küçük sanattan madut olan modern dokuma tezgâhları imali için fabrikacıklar (atelyeler) tesisi düşünülmekte midir ve bu hususta ne yapılması düşünülüyor?

4. Zonguldak, geçim darlığı çeken illerimizden biri olmasına göre, bu kabil tesislerin bu bölgede kurulması, Karadere ormanlarından istifa-

de edilmesi ve Ereğli veya Çaycuma veya Devrek'te bir kâğıt hamuru fabrikası tesisi derpiş edilmekte midir?

Bu soruma yazılı olarak Sayın Tarım Bakanının cevap vermesini ve gereken işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

Zonguldak Milletvekili
Avukat
A. Boyacıgiller

T. C.

Tarım Vekâleti 31 . XII . 1953
Orman Umum Müdürlüğü
Şubesi : 4. Ks. IV.
H. No. : 4006 - 38, 1209

Özet : Zonguldak Milletvekili Abdürrahman Boyacıgiller'in yazılı soru önergesi H.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
3 . XII . 1953 gün 6 - 1255 - 5939/13628 sayılı emirlerinize karşılıktır:

Zonguldak Milletvekili Abdürrahman Boyacıgillerin Karadere ormanlarının işletilmesi ve kâğıt hamuru fabrikalarının tesisi hakkında vekâletimizce ne düşünüldüğüne dair verdiği 30 XI . 1953 tarihli yazılı soru önergesi incelendi:

1. Zonguldak - Bolu arasında bulunan ve Karadere ormanları diye anılan orman sahası 20 000 hektar kadar olup senelik vasati kesim miktarı kayın, meşe, çam, köknar olmak üzere 20 000 M³ tomruktur.

Bu ormanların fennî bir şekilde işletilebilmesi için 1950 senesinde amenajman plânları ikmal edilmiş ve bu plânlar gereğince yol inşası ve istihsal işleri bir programa bağlanmıştır. program her sene muntazaman tatbik edilmektedir. Ormanlardan elde edilecek emvalin ucuz ve emniyetle depolara nakledilebilmesi aneak iyi bir yol şebekesinin tesisi ile mümkün olduğundan, bir taraftan yeni yollar açılırken bir taraftan da mevcut yollar her cins motörlü vasıtanın işliyebileceği şekilde ıslah edilmektedir. Bu işlerin bir an evvel ikmal için motörlü vasıtalar satın alınmıştır. Yol şebekesi ikmal edilen kısımlarda orman artıklarının iktisadi olarak kıymetlendirilmesi mümkün olmaktadır. Nitekim 1954 yılında İzmit selüloz sanayiinin

ihtiyacı olan selülozluk odunların bir kısmı bu ormanlardan karşılanacaktır. Bir kaç sene sonra bu miktar bir kaç misli artacaktır.

Orman artıklarından istifade edilmek suretiyle suni kereste imali için fabrikalar kurulması hususu etüt ettirilmektedir. Alınacak raporlara göre tesbit edilecek yerlerde bu tesislerin kurulması yoluna gidilecektir. Bu tesislerin kurulması ile hem ormanlardaki artıklar kıymetlendirilecek hem ormanlar içerisine yerleşmiş fakir orman köylülerine geniş bir iş sahası temin edilmiş olacaktır.

2. Orman işletmelerince istihsal edilen orman emvali imal edilmeden piyasaya satılmaktadır. Emvalin yarı mamül veya mamül hale getirilerek kıymetlendirilmesi işi hususi teşebbüse terkedilmiştir.

Ancak istihsal edilen emvalin imal edilmeden kıymetlendirilmesi mümkün olmayan yerlerde, kereste fabrikası kurularak emvalin en iktisadi bir şekilde değerlendirilmesi yoluna gidilmektedir. Bu cümleden olarak 1953 yılında Devrek kasabasında senede vasati 15 000 m³ muhtelif cins tomruk işliyecek olan bir kereste fabrikası kurulmuş olup halen faaliyettedir. 1954 yılında yine bu mıntakada Yenice Nahiyasının bulunduğu Uzunkum İstasyonunda yıllık kapasitesi 15 000 M³ olan bir kereste fabrikası daha kurulacaktır. Plânları ikmal edilmiş olup İlkbaharda inşaata başlanacak ve 1954 yılı sonundan evvel faaliyete geçirilecektir.

3. Orman sanayiine ait kereste fabrikaları tesisi faaliyet'lerinin hiçbir zaman hususi teşebbüsün ko'aylıkla başarabileceği sandalye ve saire imalâthaneleri kurmaya kadar götürülmesi katiyen mevzuubahis değildir. Bu gibi tesisleri kurmak istiyen hususi teşebbüslere âzami kolaylık gösterilmektedir. Ve bu gibi tesislerin Devletten ziyade hususi teşebbüs tarafından kurulması teşvik edilmektedir.

4. Memleketimizde kâğıt ve selüloz sanayinin kurulması ve işletilmesi işi İşletmeler Vekâletine bağlı Sümerbank Selüloz Müessesesine yürütülmektedir.

Bilgilerinize saygı ile arz ederim.

Tarım Vekili
N. Ökmen

5. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Kars'ın Posof, Kağızman, Iğdır, Tuzluca kazalarına mey-*

vacılık için verilen kredinin artırılması, meyvacılık mütehassısları gönderilmesi ve nümune meyva bahçeleri açılması hususlarında ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1282)

4. XII. 1953

B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususların Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Kars'ın Posof, Kağızman, Iğdır ve Tuzluca kazalarında halk tamamen yahut kısmen meyvacılıkla uğraşmaktadır. Bu ilcelerde en nadide ve en nefis erik, şeftali, armut, elma, kaysı yetişmektedir. Doğu - Anado'u'nun meyva ihtiyacını kısmen karşılamaktadır. Meyvacılık Posof ve Kağızman ilce ve köy halkının maişetini temin vasıtasıdır. ve bu yerler halkının kaderi meyvacılığa bağlıdır. Fennî imkân ve vasıtalarından mahrum bulunduğu için bu mıntakalar halkı en asgari ve en basit istihsal şartları içinde fakrû zaruretin kucagındadırlar. Her türlü alâka ve nimetten sureti katiyede mahrumdurlar. Hükümetin çok süratli alâka ve yardımına muhtaçtırlar.

1. Meyvacılık için verilen kredi çok az ve kifayetsizdir. Artırılması mutlaka lâzımdır.

2. Meyvaların sevk ve muhafazası ve rekaabetli sıhhi satış için ambalajlanmasının fennî ve teknik usullerinin halka duyurulması ve ulaştırılması lâzımdır.

3. Meyvacılık mütehassısları bütün ısrarlı taleplere rağmen buralara gönderilmemiştir. Mutlaka mütehassıs verilmelidir.

4. Hastalıklarla mücadele için halka her türlü kolaylık ve yardım derhal ve en iyi şekilde yapılmalıdır.

5. Meyvaların yıkama, kurutma ve tasnif makinelerinin adını dahi duymıyan bu ilce ve köy halkına bu makinelerden yeter sayıda ve derhal gönderilmelidir.

6. Kars'ın bu ilcelerinde nümune meyva bahçeleri açılmalıdır.

Bakanlık bu hususlarda ne düşünmektedir?

T. C.
Tarım Vekâleti
Özel : 2/943

31 . XII . 1953

Kars Mebusunun yazılı sorusu hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
C : 9 . 12 . 1953 gün ve 5988/13709-6/1282 sayılı yazıya :

Posof, Kâğızman, Iğdır ve Tuzluca kazaları meyvacılık durumu hakkında Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soruya dair mütalâamız aşağıda arz edilmiştir :

Bilgi edinilmesini saygı ile arz ederim.

Tarım Vekili
N. Ökmen

1. Kredilerin çiftçiye faydalı olabilmesi ve ihtiyaç zamanında kullanılması için mahsulün cinsine, yapılacak işin mahiyetine ve mevsimine göre Ziraat Bankasınca bir mahsul baremi hazırlanmıştır.

Bu bareme göre : Çiftçi ailesinin çalışma sahasına ve bir dekar esasına nazaran mahsulün verimine yıllık istihsal miktarına ve vasati satış fiyatı üzerindeki değerine karşılık olarak kredi açılmaktadır.

Kars'ın Posof, Kâğızman, Iğdır ve Tuzluca kazaları meyvacılarına sağlanmakta olan kredinin artırılmasının mevzuata uygun olup olmadığı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü nezdinde tetkik ettirilmektedir.

2. Mahallî Ziraat teşkilâtı; müracaat eden her vatandaşa istediği malûmatı seve seve vermektedir. Bu itibarla, meyva muhafazası bakımından da isteklilere gerekli cevap verilmiş olması iktiza etmekle beraber; badema her hangi bir vesile ile bu bölgelere gidecek meyvacılık mütehassısları tarafından da isteklilere lüzumlu malûmatın verilmesinin mümkün olabileceği mütalâa edilmektedir.

3 - 6 Kars Vilâyetinin meyvacılık durumu vekâletimizce bilinmektedir. 1952 yılında Erzincan 1953 yılında Van fidanlık müdürleri bu bölgenin meyvacılığının tekâsüf ettiği Kâğızman ve Posof kazalarına gönderilmiş icabeden tetkikat yaptırılmıştır. Şark bölgemizde hususi

bir iklim ihtiva eden bu muntakanın meyva ağacı fidanı ihtiyacını karşılamak üzere bir fidanlık tesisi düşünülmüş fidancılık bakımından bütün faktörleri ihtiva eden Kağızman'da bir saha seçilmiştir. Fidanlığın tesisi için lüzumlu arazinin satın alınması cihetine gidilecektir.

4. Kars Vilâyeti kazalarında meyva zararlılarıyla geçen yıl mücadele yapılmıştır.

Önümüzdeki mücadele mevsiminde bu iş önemle ele alınacaktır. Bu bakımdan vilâyetin bu husustaki ihtiyaçları sorulmuştur.

Mevsiminde bu zararlılarla mücadele için istek göz önüne alınarak ihtiyaçlar tamamen karşılanacak ve mücadeleyi tanzim ve idare için de bu işten anlıyan eleman gönderilecektir .

5. Meyvaların yıkama, kurutma, tasnif işlerini yapacak pakinghauslar ve tasnif makineleri henüz memleketimizde gayet az sayıdadır.

Vekâletimizce bu işin üzerinde ehemmiyetle durulmakta ve meyvacılık bakımından önemli olan yerlere imkân dâhilinde pakinghauslar ve tasnif makineleri getirtilerek halkımızın hizmetine verilmek üzere dir.

T. C.

Tarım Vekâleti 15 . I . 1954
Zi. İş. U. Müdürlüğü
Genel No. 2/55
Özel No. Şube : 13

Özü : Kars Mebusunun yazılı sorusu Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Ek : 31 . XII . 1953 gün ve 943 sayılı yazıya.

Posof, Kâğızman, Iğdır ve Tuzluca kazaları meyvacılarına sağlanmakta olan kredinin artırılması hakkında Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soru üzerine mezkûr kredinin artırılması mevzuata uygun olup olmadığı T. C. Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü nezdinde tetkik ettirilmiş ve alınan 31.XII.1953 gün ve Z. K. 588 sayılı cevabi yazının bir örneği ilişik olarak sunulmuştur.

Saygıyla arz olunur.

Tarım Vekili
N. Ökmen

T. C.
Ziraat Bankası
Genel Müdürlük
Z. K. 588

31 . XII . 1953

Yüksek Tarım Vekâletine

18 . XII . 1953 tarih ve 81222/7158 sayılı tezkereleri cevabıdır :

23 . V . 1953 tarih ve 2722/35204 sayılı yazılarınız üzerine; 5 . VI . 1953 tarihinde Kağzıman, Iğdır, Tuzluca ve bu kere Posof ajan-sımıza; mayvacılık ve bağcılık kredilerinin böl-gelerine de teşmili ve tesis kredilerinin daha kolaylıkla tevzii için bu maksatla istenilecek kredilerin vakit geçirilmeden mütalâaya alın-ması hakkında tebligat yapılmıştır.

Bu konuda evvelce açılmakta olan kredilerin kifayetsizliği zamanla anlaşılmış ve yurdumuz-da standart tip meyva istihsalini artırmak ga-yesiyle tesis ameliyelerinin başlangıcından bah-çenin meyva vereceği zamana kadar geçen 6 - 7 yıllık süre zarfında her çeşit meyva için dekar başına (200) lira ölçüsünde verilmekte olan kre-diler hali hazırdaki şartlara uygun olarak 22 Aralık 1950 tarihinden itibaren, beher dekar

için meyva cinsine göre, aşağıda yazılı hadler dâhilinde tesbit edilmeye başlanmıştır.

Meyva cinsi	1950 yılına kadar uygulanmakta olan tesis ve bakım kredisi	1950 yılından sonra uygulanmakta olan tesis ve bakım kredisi
Zeytin	200	300
Turunçgil	200	320
Fındık	200	230
İncir	200	240
Diğer meyvalar	200	300
Antep fıstığı	200	240

Bu konudaki kredilerimizin dekar başına yukarıda yazılı âzami hadler dâhilinde kalmak kaydıyla ve şube, ajanslarımızca hazırlanmış meyva baremlerinde tesbit edilen plâna göre, ilk yıl tesis ve mütaakıp yıllar bakım ameliye-leri zamanında, bu ameliyelerin gerektirdiği masraflar nispetinde kullanılmakta olduğ-u nu arzeder bilvesile en derin saygılarımızı te-yit eyeriz.

4 . I . 1954

T. C. Ziraat Bankası

İmza

İmza

6. — SUNUKLAR VE TELGRAFLAR

1. — İşçilere de İkramiye Verilmesi hakkındaki Kanun münasebetiyle duyulan memnuniyeti bildiren telgraflar :

Kayseri Tekstil Sendikası,

Samsun Tekel Tütün İşçileri Sendikası Başkanı İrfan Elliathı,

Nazilli Mensucat Sanayii İşçileri Sendikası Kongre Başkanlığı,

İzmir Tekel Yaprak Tütün İşçileri Sendikası Başkanı Baha Doyranlı,

Samsun Tekel Yaprak Tütün Bakımevi Ambarı işçileri,

İstanbul Av Fişegi İşçi Sendikası Reisi Kâzım Asanak,

Zonguldak Kok ve Biriket Fabrikaları işçileri,

Malatya Tütün Sigara Sanayii işçileri adına Sendika Reisi Tahsin Fındıklıgil,

Ankara İşçi Sendikaları Birliği Reisi Ahmet Alpay,

Devriği Demir Madenleri İşçileri adına Sendika Başkanı ve İşçi Başmüessili Haydar İngün,

Kırıkkale Tüfek Fabrikaları İşçileri adına Abdürrahman Altner,

Ereğli Kömür İşletmesi Merkez Atelyeleri İşçileri Salâhattin,

Üzülmez Bölge İşçileri mümessilleri Zonguldak,

Gölcük Deniz Fabrikaları İşçileri Baştemsileisi Orhan,

Karabük Demir, Çelik Haddehane işçileri, İzmir Tekel Sigara Sanayii İşçileri Sendikası Reisi Mehmet Çağlı,

Diyarbakır İşçileri Sendikası Başkanı İhsan Keskin,

Zonguldak EKİ işçilerinden 351 958 sicil Yakup Bıyık,

Zonguldak Uzun Mehmet Kuyusu işçileri namına 827 No. Ali Yıldırım,

Soma Garp Linyitleri İşçi Başmüessili Nâzım Usluoğlu,

Üzülmez Bölgesi şoförleri,

EKİ Ulaştırma Müdürlüğü işçileri adına Turhan Karagelik,

İzmir Karayolları İşçileri Sendikası Başkanı Alâattin Tüzün,

Kırıkkale Top Fabrikası işçileri adına 1 nevi İşçi Mümessili İdris Tung,

Soma Linyit İşçileri Sendikası.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişilmesi
hakkındaki Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek Kanuna verilen
reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 487
Rey verenler : 245
Kabul edenler : 245
Reddedenler :
Çekinsemler :
Reye katılmıyanlar : 221
Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHISAR

Süleyman Kerman
Kemal Özçoban
Avni Tan
Salih Torfilli

AGRI

Halis Öztürk
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
İsmet Olgaç

ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Ömer Bilen

Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Muhlis Ete

Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu

Seyfi Kurtbök
Talât Vasfi Öz

Fuad Seyhun
Cevdet Soydan

ANTALYA

Burhanettin Onat
İbrahim Subaşı

AYDIN

Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
Cevat Ülkü
Lütfi Ülkümen

BALIKESİR

Vacid Asena

Salâhattin Baskan
Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumcu
Enver Güreli

Mücteba İştin
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen
Zuhuri Danışman
İhsan Gülez
Kâmil Kozak

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey

BURSA

Selim Ragıp Emeç
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey

Hulûsi Köymen
Mithat San

Kenan Yılmaz
Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Kenan Akmanlar
Emin Kalafat
İhsan Karasioğlu
Nusret Kirışcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Celâl Otman

ÇORUH

Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Ahmet Başbüyük
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Saip Özer

Hasan Ali Vural
Hakkı Yemeniciler

DENİZLİ

Baha Akşit
Fikret Başaran
Ali Çobanoğlu
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Mustafa Ekinci
Nâzım Önen
Kâmil Tayşı

EDİRNE

Arif Altınalmaz
Mehmet Enginüm

Rükneddin Nasuhioğlu

ELAZIG

Suphi Ergene
Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZURUM

Rıfki Salım Burçak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
Sabri Erduman

Rıza Topçuoğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Samih İnal
Galip Kınoğlu
Süleyman Kuranel
Ali Ocak

GİRESUN

Hayrettin Erkmen
GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir
Kemal Yörükoğlu

HATAY

Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Hasan Reşit Tankut

İÇEL

Halil Atalay
Refik Koraltan
Celâl Ramazanoğlu

ISPARTA

Tahsin Tola
Reşit Turgut
İSTANBUL

İhsan Altinel
Andre Vahram Bayar
Nihad Reşad Belger
Faruk Nafiz Çamlıbel
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknîl
Hâdi Hüsman
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Füruzan Tekil
Nazlı Tıabar
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Mehmet Aldemir
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Tarık Gürerk
Osman Kapani
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ
Zühtü Hilmi Velibese

KARS

Veyis Koçulu
Esat Oktay
KASTAMONU
Sait Kantarel
Muzaffer Âli Mühto
Ziya Termen
Hayri Tosunoğlu
Hamdi Türe

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İsmail Berkok

Kâmil Gündeş
İbrahim Kirazoğlu
KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Faik Üstün
KOCAELİ
Mümtaz Kavaleroğlu
Yeredoğ Kişioğlu
Saim Önhon
Mehmet Yılmaz
KONYA

Rifat Alabay
Kemal Ataman
Hidayet Aydın
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Saffet Gürol
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölemen
Murad Âli Ülgen
KÜTAHYA

Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
İhsan Şerif Özgen
MALATYA

Esat Doğan
Hüseyin Doğan
Hikmet Fırat
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcioğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Samet Ağaoglu
Refik Şevket İnce

Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Muzaffer Kurbanoglu
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
MARAŞ
Salâhattin Hüdayioğlu
Nedim Ökmen
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy
MARDİN

Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
MUĞLA
Nuri Özsan
Nâtık Poyrazoğlu
MUŞ

Hamdi Dayı
NİĞDE
Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellâloğlu
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Fahri Köşkeroğlu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Zeki Mesut Sezer
RİZE
İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
SAMSUN

Naci Berkman
Tevfik İleri
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Remzi Oğuz Arık

Sedat Barı
Salım Serçe
SİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdogan
Cemil Yardım
SİVAS

Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Rifat Ögten
Bahattin Taner
Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ

Zeki Erataman
TOKAD

Sıtkı Ataç
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Mustafa Özdemir
TRABZON

Naci Altuğ
Mahmut Goloğlu
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Celâl Öncel

VAN

İzzet Akın
Kâzım Özalp
YOZGAD

Fuat Nizamoğlu
Hâşim Tathoğlu
Hasan Üçöz
ZONGULDAK

Fehmi Açıköz
Suat Başol
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
Bekir Oynaganlı
Ali İhsan Sâbis
Ahmed Veziroğlu
Gazi Yiğitbaşı

AGRI

Kasım Küfrevi

AMASYA

Hâmit Kosay

ANKARA

Salâhattin Benli
Dağistan Binerbay
Ramiz Eren
Osman Talât İltekin
(İ.)

Hâmid Şevket İnce

ANTALYA

Fatin Dalaman (İ.)

Nazifi Şerif Nabel

Akif Sarıoğlu

Ahmet Tokuş

Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Şevki Hasırcı

A. Baki Ökdem

BALIKESİR

Esat Budakoğlu

Ali Fahri İşeri

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Kocabıyıköğlu

Yahya Pelvan

Muharrem Tunçay

BOLU

Mithat Dayıoğlu

Mahmut Güçbilmez

Vahit Yöntem

BURDUR

Mehmet Erkazancı (İ.)

BURSA

Raif Aybar

Halûk Şaman

Ali Canip Yöntem (İ.)

ÇANAKKALE

Süreyya Endik

Bedi Enüstün

Nihat İyriboz

ÇANKIRI

Kızım Arar

Kemal Atakurt

ÇORUH

Abbas Gigin

ÇORUM

Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Mustafa Güleügil

Eyüp Şahin

DIYARBAKIR

Ferit Alpiskender

Yusuf Azizoglu

M. Remzi Bucak

EDİRNE

Cemal Köprülü

Hasan Osma

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş

ERZİNCAN

Cemal Gönenc

Şemsettin Günaltay

Nahid Pekcan

Sabit Sağiroğlu

Ziya Soylu

ERZURUM

Said Başak (İ.)

Enver Karan

Emrullah Nutku

Memiş Yazıcı

Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Ekrem Baysal

Ali Fuad Cebesoy

GAZİANTEP

Ekrem Cenani

Cevdet San

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ

Ali Naci Duyduk

Tahsin İnanç

Doğan Köymen

Arif Hikmet Pamuk-

oğlu

Mazhar Şener

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura

Vasfi Mahir Kocatürk

Ahmet Kemal Varınca

Halit Zarbın

HAKKÂRI

Selim Seven

HATAY

Abdullah Cilli

Tayfur Sökmen

Cavit Yurtman

İÇEL

Hüseyin Fırat

Salih İnankur

Aziz Köksal

Şahap Tol

İSPARTA

İrfan Aksu

Said Bilgiç

Kemal Demiralay

İSTANBUL

Enver Adakan

Salamon Adato

Ahmet Hamdi Başar

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Mithat Benker

Salih Fuad Keçeci

Seyfi Oran (İ.)

Mükerrem Sarol

Fahrettin Sayımer

Mithat Sözer

Ahmet Topcu

Hüsnü Yaman

Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edib Adıvar

Pertev Arat

Avni Başman

Muhiddin Erener

Sadık Giz

Necdet İncekara

Vasfi Menteş

KARS

Fevzi Aktaş

Lâtif Aküzüm

Sırrı Atalay

Mehmet Bahadır

Abbas Çetin

Tezer Taşkıran

Hüsamettin Tuğaç

Hüseyin Cahit Yalçın

(İ.)

KASTAMONU

Fahri Keçecioglu

Şükrü Kerimzade

Rifat Faşkın

KAYSERİ

Emin Develioğlu

Ali Rıza Kılıçkale

Mehmet Özdemir

Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Mahmut Erbil

Fikret Fihiz

Sıtkı Pekkip (İ.)

KIRŞEHİR

Osman Bötükbaşı

Halil Sezai Erkut

Elvan Kaman

Rifat Özdeş

KOCAELİ

Ekrem Alican

Ziya Atığ

Hamdi Başak

Salih Kalemcioğlu

Lûtfi Tokoğlu

Hüsnü Türkan

Ethem Vassaf (İ.)

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu

Ali Rıza Ercan

Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin

Asım Gündüz

Ahmet İhsan Gürsoy

Süleyman Süruri Na-
suhoglu

MALATYA

Mehmet Sadık Eti

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

MANİSA

Şemi Ergin

Faruk İker (İ.)
Adnan Karaosmanoğlu
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Muhlis Tümay
MARAŞ
Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
MARDİN
Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras
MUĞLA
Yavuz Başer
Cemal Hünel
Zeyyat Mandalinci
Nadir Nadi
MUŞ
Ferit Kılıçlar
NİĞDE
Hüseyin Ülkü
ORDU
Hüsnü Akyol

Feyzi Boztepe
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Hamdi Şarlan (İ.)
Atıf Topaloğlu
RİZE
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel
SAMSUN
Haşim Alişan (İ.)
İsmail Işın
Firuz Kesim
Hasan Fehmi Ustaoglu
(İ.)
SEYHAN
Arif Nihat Asya
Tevfik Coşkun
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroglu
Sinan Tekelioğlu
Cezmi Türk
SİNOB
Muhtar Acar

Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Nâzım Ağacıkoglu
İbrahim Duygun
Nurettin Ertürk
Halil İmre
Sedat Zeki Örs
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocañ
TOKAD
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Haluk Ökeren
Muzaffer Önal
TRABZON
Salih Esad Alperen
Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycıoğlu

Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil
TUNCELİ
Hıdır Aydın
Hasan Remzi Kulu
URFA
Necdet Açınal
Hasan Oral
Reşit Kemal Timuroğlu
VAN
Ferid Melen
YOZGAD
Niyazi Ünal Aleli
Avni Doğan
Faik Erbağ
Yusuf Karshoğlu
ZONGULDAK
Yunus Musammer Ala-
kant
Hüseyin Balık
Abdürrahman Boyacı-
giller
Ali Rıza İncealemdar-
oğlu (İ.)
Rifat Sivişoğlu

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		21

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/680)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2652, 6/3271

27 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında İçişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21 . X . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhalarının ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Bu kanun lâyihası iki maksadı istihdaf ederek hazırlanmış bulunmaktadır.

Birincisi; 1939 senesinde 899 aded olan komiser muavinliği kadroları bugün muhtelif kanunlarla 1215 e yükselmiş bulunmaktadır. Kanunların icabettirdiği bu yükseliş alt ve üst kadrolar arasındaki nispeti bozmuştur.

Bu nispeti düzeltmek ve kadro ehramında yeniden bir ayarlamayı temin edebilmek içindir ki, bugünkü polis mevcudumuza nazaran komiser muavinliği kadrolarının 1050 olması icabettiğinden 165 komiser muavinliği kadrosu tenzil edilmesi uygun olacaktır. Yine komiser muavinlerinden yukarı üst kadrolardaki ayarlamayı da temin edebilmek zarureti neticesi olarak 42 komiser, 28 başkomiser ve 14 emniyet âmirliği kadrosu ilâvesiyle komiser muavinlerinden yukarı kademelere terfi etmek imkânı genişletilmiş bulunmaktadır.

Lâyihanın istihdaf ettiği ikinci maksada gelince; polis memurundan emniyet âmirine kadar olan meslek mensuplarının gördükleri işlerin ağırlığı, çalışma müddetlerinin asgari günde 12 saat oluşu polis vazifelerinin diğer devlet memurluğu hizmetlerinin hepsinden daha ağır, yıpratıcı ve meşakkatli olduğu gibi bu vazifenin icabettirdiği zamanlarda hayatlarını istihkar ettikleri gibi memleket ve vazife uğruna canlarını feda ettikleri nazarı dikkate alındığı takdirde bu memurların maaşlarının azlığı inkâr edilemeyecek bir hakikattir. Bunun için bu tasarı ile komiser muavinleri maaşlarının 35, komiserlerin 40, başkomiserlerin 50 liraya ve iki sınıf olan emniyet âmirlerinin bir sınıf altında ve 60 lira asli maaşa yükseltilmeleri düşünülmüştür.

Memleketin iç emniyet ve asayişini temin eden zabita kuvvetinin küçük zâbit kadrosu mahiyetinde bulunan yukarıda mâruz sınıfların 5082 sayılı Kanunla kabul edilen ordu assubaylarının maaşlarına hemahenk olmasını hedef tutarak bu kanun lâyihası hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/680
Karar No. 8

8 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair olan kanun lâyihası, Hükümet temsilcileri hazır oldukları halde Komisyonumuzda görüşüldü;

Muhtelif kanunlarla miktarı 1215 e yükseltilmiş bulunan komiser muavinliği kadrosunun, hakiki ihtiyaç olan 1050 den fazla olması hasebiyle, 165 kadronun tenzil edilmesi ve komiser muavinlerinden üst derecedeki kadroların ayarlanması zarureti neticesi olarak 42 komiser, 28 başkomiser, 14 emniyet âmirliği kadrosunun ilâvesi suretiyle yukarı kademelere yükselme imkânlarını genişletmek ve aynı zamanda polis memurları kadrolarının 35 e çıkarılması hasebiyle husule gelen kadro ahenksizliğini gidermek, bu suretle feragat ve fedakârane bir şekilde çalışan emniyet mensuplarının, diğer memurlar gibi terfilerini sağlamak maksadıyla hazırlanmış olan kanun lâyihası, Komisyonumuzca da yerinde görülmüştür.

Ancak; uzun zamandan beri kadrosuzluk yüzünden terfi edememiş olanlarla bu kanunla terfi etmek imkânına kavuşanlar arasında doğması muhtemel haksızlığı telâfi etmek maksadıyla,

halen 140 aded olan emniyet âmirliği kadrosunun 90 adedi 60 ve 50 adedinin de 70 lik kadro olarak kabulü muvafık görülmüş olduğundan 2 sayılı cetvel bu değişiklikle, ve maddeler de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

İçişleri Komisyonu Reisi	Bu Rapor Sözcüsü
Edirne	Muğla
R. Nasuhioğlu	Y. Başer
Afyon K.	Bursa
A. Veziroğlu	R. Aybar
İnzada bulunamadı	
Çoruh	İçel
Z. Ural	H. Atalay
İstanbul	Kütahya
C. Türkgeldi	B. Besin
İnzada bulunamadı	
Niğde	Samsun
F. Ecer	M. Özkefeli
İnzada bulunamadı	
Sivas	Van
E. Damalı	İ. Akın
Trabzon	
H. Orhon	
Zonguldak	
A. Yurdabayrak	

Bütçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No : 1/680
Karar No : 44

19 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında İçişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 27 . XI . 1953 tarihli ve 6/3271 sayılı tezeresiyle gönderilen kanun lâyihası İçişleri Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale edilmiş olmakla İçişleri ve Maliye vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; esbabı mucibesinde de arz ve izah edildiği üzere iki maksadı istihdaf etmekte olup, birincisi 1939 senesinden beri muhtelif kanunlarla yükselmiş bulurdan komiser muavlinliği kadrolarının alt ve üst derece kadrolar arasındaki nispeti bozmuş olduğu cihetle bunların ayarlanması, ikincisi ise ifa ettikleri vazifenin ehemmiyeti bakımından kadro maaşlarının yükseltilmesi maksadiyle sevk edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Lâyihayı bidayeten tetkik eden İçişleri Komisyonu, emniyet âmiri için Hükümetin teklif etmiş olduğu 60 lira asli maaşı, emniyet âmirlerini sınıflara tefrik etmek suretiyle 70 liraya çıkarmış ve mucip sebep olarak da kadrosuzluk yüzünden terfi edememiş olanlara da imkân hazırlamış olduğunu belirtmiştir.

Komisyonumuzda yapılan müzakerelerde Hükümet mümessillerinin de açıkladığı üzere esasen bu lâyiha ile komiser muavininden emniyet âmirine kadar olan kadrolara zam yapılmış

olduğu gibi ayrıca komiser muavini kadrosundan tenzilât yapılmak suretiyle 24 komiser, 28 başkomiser ve 14 emniyet âmirliği kadrosunun ilâve edilmiş olduğu ve Hükümetin teklifinin aynen kabulü halinde de emniyet âmirleri için kabul olunan 60 lira maaşlı kadroda mer'î mevzuata göre 80 liraya kadar maaşlarının artması mümkün olabileceği ve emniyet âmirliği kadro maaşının bu miktardan fazla yükseltildiği takdirde daha yüksek emniyet kadrolarında mahrut esasını ve bir ahenksizliği doğuracağı anlaşılmış olduğundan Hükümet teklifinin komisyonumuzca görüşülmeye esas tutulması suretiyle maddelerin müzakeresine geçilmiş ve kanun lâyihası Hükümetin teklifi veçhile ve cetvellerle birlikte aynen kabul edilmiştir.

1954 yılı Muvazenei Umumiye Kanunu lâyihası ile olan ilgisi bakımından lâyihanın, öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Sözcü
Rize	İstanbul	Sivas
İ. Akçal	H. Hüsman	H. İmre
Kâtip		
Siird	Ankara	Diyarbakır
B. Erden	M. Ete	M. Ekinci
Elâzığ	Giresun	İstanbul
O. F. Sanaç	A. Tüfekcioğlu	F. Saymer
Kırklareli	Kırşehir	Konya
Ş. Bakay	R. Özdeş	M. A. Ülgen
Seyhan	Siird	Urfa
S. Barı	M. D. Süalp	F. Ergin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 30.VI.1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmından ilişik (1) sayılı cetvelde derecesi, memuriyet unvanı, aded ve maaşları yazılı memuriyetler çıkarılmış ve yerine ilişik (2) sayılı cetveldeki derece, memuriyet unvanı, aded ve maaşları yazılı memuriyetler eklenmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İeraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili

Devlet Vekili
C. Yardımcı
Milli Savunma Vekili
K. Yılmaz
Dışişleri Vekili
F. Köprülü
Milli Eğitim Vekili
K. S. Burçak
Eko. ve Ticaret Vekili
F. Çelikbaş
G. ve Tekel Vekili ve
Bayındırlık V. V.
E. Kalafat
Ulaştırma Vekili
Y. Üresin

Adalet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ
İçişleri Vekili
E. Menderes
Maliye Vekili
H. Polatkan
Bayındırlık Vekili
Sa. ve So. Y. Vekili
Dr. E. H. Üstündağ
Tarım Vekili
N. Ökmen
Çalışma Vekili
H. Erkmen
İşletmeler Vekili
S. Yırcalı

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Unvanı memuriyet	Aded	Maaş
8	Birinci sınıf emniyet âmiri	50	50
9	İkinci sınıf emniyet âmiri	76	40
10	Üniformalı ve sivil başkomiser	187	35
11	Üniformalı ve sivil komiser	333	30
12	Üniformalı ve sivil komiser muavini	1215	25

[2] SAYILI CETVEL

D.	Unvanı memuriyet	Aded	Maaş
7	Emniyet âmiri	140	60
8	Üniformalı ve sivil başkomiser	215	50
9	Üniformalı ve sivil komiser	375	40
10	Üniformalı ve sivil komiser muavini	1050	35

İçişleri Komisyonunun değiştirmesine bağlı cetvel

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyet unvanı	Aded	Maaş	D.	Memuriyet unvanı	Aded	Maaş
6	Birinci sınıf emniyet âmiri	50	70	9	Üniformalı ve sivil komiser	375	40
7	İkinci sınıf emniyet âmiri	90	60	10	Üniformalı ve sivil komiser muavini	1050	35
8	Üniformalı ve sivil başkomiser	215	50				

Bütçe Komisyonunun değiştirmişen bağlı cetveller

Hükümet lâyihasına bağlı (1) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.
Hükümet lâyihasına bağlı (2) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (1/653)

T. C.

Başvekâlet

13 . X . 1953

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 6/2927, 71/1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 10 . 9 . 1953 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihasıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Yeşilköy, Esenboğa ve Adana meydanlarının Uluslararası Standartlara göre inşası ve yurt içi havacılığın uçuş emniyeti ile kolaylığını temin etmek üzere yukarıda adı geçen meydanlarla birlikte İzmir, Afyon, Konya, Sivas, Erzurum, Elâzığ ve Diyarbakır Hava meydanlarında radyo tesislerinin kurulması ve Trabzon Hava meydanının inşası için 5076 sayılı Kanunla Ulaştırma Vekâletine verilip 5367 sayılı Kanunla Bayındırlık Vekâletine devrolunan (43) milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişme yetkisi; bilâhara beynelmilel havacılığın inkişafı, inşaat masraflarıyla teçhizat bedellerinin artması ve sair sebepler dolayısıyla başlanmış bulunan işlerin ikmali için 5843 sayılı Kanunla (65) milyon liraya çıkarılmıştır.

Verilen bu yetki 1953 malî yılı sonuna kadar tamamen kullanılmak suretiyle yukarıda bahsölenen işler bitirilmiş bulunacaktır.

Ulaştırma'da hava yolunun ehemmiyeti gün geçtikçe artmakta bulunduğundan gerek stratejik ve gerekse ekonomik gelişmedeki ehemmiyeti dolayısıyla yurt içi hava ulaştırmasında kullanılmak üzere Samsun, Van, İzmir, Erzurum, Kars, İskenderun, Urfa, Gaziantep, Antalya ve Ağrı'da yeniden meydanlar yapılması için (45) milyon liralık ödeneğe ihtiyaç vardır.

Programa göre 1954 yılında inşasına başlanacak olan bu on meydanın yapılabilmesi için 5843 sayılı Kanunla (65) milyon liraya çıkarılan yetkinin (110) milyon liraya çıkarılmasına dair hazırlanan ilişik kanun lâyihasının kabulü zaruri bulunmaktadır.

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/653

Karar No. 4

10 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

1 . XI . 1953 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek yıllara Geçici Yüklemlere girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle görüşüldü.

Netice : Yeşilköy, Esenbuğa ve Adana meydanlarının Uluslararası standartlara inşası ve yurt içi havacılığının uçuş emniyetiyle kolaylığını temin etmek üzere yukarıda adı geçen meydanlarla birlikte İzmir, Afyon, Konya, Sivas, Erzurum, Elâziğ ve Diyarbakır hava meydanlarının da radyo tesislerinin kurulması ve Trabzon hava meydanının inşası için 5076 sayılı Kanunla Ulaştırma Vekâletine verilip 5367 sayılı Kanunla Bayındırlık Vekâletine devrolunan 43 milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri masraflara girişme yetkisi bilâhara tetkikat teçhizat bedellerinin artması, inşaat masraflarının çoğalması dolayısıyla başlamış olan bu işlerin, ikmalî 5843 sayılı Kanunla 45 milyondan 65 milyona çıkarılmıştır.

Yukarıda bahsedilen işler 1953 yılı sonuna kadar ikmal edilmiş ve verilen yetki yıl sonuna kadar tamamen kullanılmış olacağı Ulaştırma ve Bayındırlık Vekâletleri temsilcilerinin Komisyonumuzdaki şifahi izahatlarından anlaşılmıştır.

Ve yine bu temsilcilerin ifade ettiklerine göre, memlekette sivil hava nakliyatına karşı halkımızın gösterdiği rağbetin gün geçtikçe artmakta olduğu, halen toprak halinde bulunan ve bugün beton pist yapılması teklif olunan meydanların inşasına şiddetle ihtiyaç bulunduğu bildirilmiştir.

Komisyonumuz da bu ihtiyacı zaruri görmüş temsilcilerin izahatına tamamiyle iştirak etmiştir. Yalnız Ulaştırma Vekâletince evvelce hazırlanarak Nafia Vekâletine verilen program üzerine esaslı incelemeler yapmış bu programın günün ihtiyaçlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığı incelenmiş bunun için de yapılması kararlaştırılan

hava meydanlarının 1952 - 1953 yılları bu yerlere tahsis edilen yolcu kontenjanı ile naklolunan yolcu adedlerinin birbirine nispetlerini buldukları yerin, coğrafi, iktisadi durumu ve uzaklığı ve işletmecilik bakımından birbiriyle olan alakası ve müstakbel inkişafı incelenmiş neticede, yolcu kontenjanı ile yolcu nakliyatının Urfa % 99, Samsun'da % 98, Gaziantep'de % 82, İskenderun'da % 75, Antalya'da % 48, Van'da % 46, Erzurum'da %44, Kars'ta % 39, Ağrı'da ise yine % 39 olduğu anlaşılmıştır ve bu tetkikten sonra Vekâlet temsilcilerinin de evvelki programın eski olduğunu bugünkü şartlara göre bu işin yeni baştan ele alınmasına bir zaruret bulunduğu Vekâletlerinin de ittifak ettiğini beyan etmişlerdir.

Komisyonumuz yukarıda sıralanmış olan meydanların bir an evvel toprak pistlerin beton piste kavuşarak yaz ve kış işletmeye açık bulunulmasını memleketin yüksek menfaatine uygun bulunmuş her sene 15 milyon lira sarfedilmek şartıyla üç senede bu işin tahakkuk edilmesini zaruri görmüş, bu sebeple kanunun birinci maddesinde zikrolunan 12 milyon liranın 15 milyona çıkarılmasına ve yine kanunda yer alan Anayasa aykırı ıstılahların kaldırılmasına mevcudun ittifakiyle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bayındırlık Komisyonu Reisi

ve bu rapor sözcüsü

Gaziantep	Çoruh	
S. Kuranel	M. Bumin	
Antalya	Kastamonu	
A. Tokuş	H. Tosunoğlu	
Malatya	Niğde	
Nuri Ocakcıoğlu	A. Doğanay	
İmzada bulunamadı		
Rize	Samsun	
Mehmet Fahri Mete	N. Berkman	
İmzada bulunamadı		
Tunceli	Tunceli	Urfa
H. Aydın	H. R. Kulu	H. Oral

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/653

Karar No. 46

21 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek olarak Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 13 . X . 1953 tarihli ve 6/2927 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâ-yihası Bayındırlık Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye ve Bayındırlık Vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın esbabı mucibesinde tebarüz ettirildiği veçhile; Yeşilköy, Esenboğa ve Adana meydanlarının Uluslararası standartlara göre inşası ve yurt içi havacılığın uçuş emniyetiyle kolaylığını temin etmek üzere yukarıda adı geçen meydanlarla birlikte İzmir, Afyon, Konya, Sivas, Erzurum ve Diyarbakır hava meydanlarında radyo tesisatının kurulması ve Trabzon Hava Meydanının inşası için 5076 sayılı Kanunla Bayındırlık Vekâletine devrolunan (43) milyon liraya kadar gelecek senelere sâri taahhütlere girişilmesi salâhiyeti, bilâhara beynelmilel havacılığın inkişafı, inşaat masraflarıyla teçhizat bedellerindeki vâkı artış ve sair sebepler derpiş edilerek başlanmış bulunan işlerin ikmal için 5843 sayılı Kanunla (65) milyon liraya çıkarılmıştı.

Mevzuubahis işler, 1953 yılı sonuna kadar ikmal edilmiş olmakla beraber verilmiş olan salâhiyet de yıl sonuna kadar tamamen kullanılmış olacağı anlaşılmıştır.

Memlekette sivil hava nakliyatına karşı halkımızın gösterdiği rağbet dikkate şayan bir şekilde gün geçtikçe artmakta olduğu memnunlukla müşahede edilmektedir.

Fakat aşağıda isimleri arzedilen meydanların toprak halinde bulunmaları yüzünden bunlardan istifade ancak yaz aylarına inhisar etmektedir. Bu hal hem kifayetsiz ve hem de maksadı teminden uzaktır.

Bu itibarla; yurdun uzak bölgeleri arasında-

ki hava münakalâtının süratle ve inkıtasız temin edilebilmesi bu meydanların yaz kış işletmeye açık bulundurulmasıyla mümkündür.

Binaenaleyh; gerek halkımızın gösterdiği rağbet ve gerek memleketin iktisadi inkişafı bakımından büyük bir ehemmiyet arzeden ve halen toprak halinde bulunan Samsun, Van, Adana, İzmir, Erzurum, Kars, İskenderun, Urfa, Gaziantep, Antalya ve Ağrı'da yeniden beton pist yapılmasına yukarıda işaret olunan sebeplerden dolayı şiddetle ihtiyaç bulunduğundan Bayındırlık Komisyonunun görüş ve mütalâasına iştirakle her sene (15) milyon lira sarfedilmek suretiyle üç senede bu işin tahakkuk ettirilmesi için Hükümet lâyihasının birinci maddesinde zikrolunan (12) milyon liranın (15) milyon liraya öblâğı suretiyle ve tesbit olunan programa göre 1954 yılında inşasına başlanacak olan bu on meydana sarfedilmek üzere salâhiyetin (110) milyon liraya çıkarılması komisyonumuzca yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş, başlık ve birinci madde Bayındırlık Komisyonunun tadili, ikinci ve üçüncü maddeler ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Lâyiha, öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

		Bu Rapor
Reis	Reis V.	Sözcüsü
Rize	İstanbul	Gümüşane
İ. Akçal	H. Hüsmen	K. Yörükoğlu
Çanakkale	Elâziğ	Giresun
K. Akmanlar	Ö. F. Sanaç	A. Tüfekcioğlu
İstanbul	İzmir	Kastamonu
S. Oran	B. Bilgin	H. Türe
Kırklareli	Konya	Konya
Ş. Bakay	R. Birand	M. Â. Ülgen
Muğla	Ordu	Rize
N. Özsan	R. Aksoy	O. Kavrakoğlu
Siird		Zonguldak
M. D. Süalp		H. Balık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü İhtiyaçları için Gelecek Yıllara Geçici Yüklenmelere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Memleket içi ve dışında hava ulaştırmasının sağlanması maksadiyle yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları yapılması mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makine teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 11 . VI . 1947 tarihli ve 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 10 . VIII . 1952 tarihli ve 5843 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ile verilen 65 milyon lira-lık geçici yüklenme yetkisi yıllık ödeme miktarı 12 milyon lirayı geçmemek üzere 110 milyon liraya çıkarılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun nesri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Bayındırlık vekilleri memurdur.

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili

Devlet Vekili
C. Yardımcı
Adalet Vekili
O. S. Çiçekdağ
Millî Savuma Vekili
K. Yılmaz
İçişleri Vekili
E. Menderes

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü İhtiyaçları İçin Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişilmesi hakkındaki 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Memleket içi ve dışı hava ulaştırmasının sağlanması maksadiyle yeniden meydan, pist, hangar, işletme binaları ve diğer zaruri ihtiyaçların yapılması mevcutların genişletilmesi ve düzenlenmesi, bu meydanlara gerekli her türlü makine, teçhizat ve tesisat ve taşıtların satın alınması veya yaptırılması için 5076 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 5843 sayılı Kanunun birinci maddesiyle verilen (65) milyon liralık sâri taahhüt yetkisi yıllık ödeme miktarı 15 milyon lirayı geçmemek üzere 110 milyon liraya çıkarılmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Vekili
F. Köprülü
Maliye Vekili

Millî Eğitim Vekili
E. S. Burçak
Bayındırlık Vekili
K. Zeytinoğlu
Ekonomi ve Ticaret Vekili
Fethi Çelikbaş
Sağlık ve So. Yardım Vekili
Dr. E. H. Üstüncü

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bayındırlık Komisyonunun başlığı aynen kabul edilmiştir.

MADDE 1. — Bayındırlık Komisyonunun birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

G. ve Tekel Vekil ve
Maliye Vekili V
E. Kalafat
Tarım Vekili
N. Ökmen
Ulaştırma Vekili

Çalışma Vekili ve Ulaştırma
Vekil V.
H. Erkmen
İşletmeler Vekili
S. Yırcalı